27րդ ՏԱՐԻ Թիւ 7437 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1910 ՈՒՐԲԱԹ 21 Octobre, 1910 27me année N. 7437

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Գրութիւնք ետ չեն տրուիր
Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ էջը
ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره‌كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ԴԱՍԱԳԻՐՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

Թող ներուի մեզի եթէ նորէն կ'անդրադառնանք այն խնդրին որ այս պահուս կը յուզէ Միացեալ Ընկերութեանց շուրջը, այն է Տնօրէն Խորհրդոյ ընտրած դասագիրքերու խնդիրը։

Նախ ըսենք թէ անոնցմէ չենք որոնք կը կարծեն թէ այս խնդրին մէջ նեպոտականութիւն մաս գտած է, և թէ այս կամ այն շահակից անձերը նպաստաւորելու տրամադրութիւն մը կայ Ընկերութեան վարչական շրջանակներուն մէջ։ Միւս կողմէ, կանխենք ըսել նաեւ թէ այս առիթով անձնական շահու տեսակէտն ալ մեզի վերագրողներ գտնուէին գուցէ՝ անոր համար որ մենք ալ այդ խնդրոյն մէջ շահակից ենք և գուցէ մեր անձնական շահը վտանգուած տեսնելնուս համար է որ կը յուզենք այս հարցը։— Այսպէս կարծողներուն մեր ըսելիքը պարզ է։ Ընկերութիւնը դպրոցական ամէն տեսակ դասագիրքերու վրայ է որ կարեւոր գնում մը ընելու վրայ է, մինչդեռ մենք լոկ մէկ երկու տեսակի գիրքեր կրնանք տրամադրել և արդէն անոնցմէ ալ մաս մը կայ Ընկերութեան ցանկին մէջ։ Ուրեմն վերոյիշեալ առարկութիւնը հիմնաւոր չէ, և — կը կրկնենք — անձնականութիւնը կէտ նպատակի չէ այս պարագային, այլ մէկ կողմէ Ընկերութեան շահը և միւս կողմէ ուսանողութեան օգուտը. երկուքն ալ հանրային տեսակէտներ, որոնց վրայ խօսիլ, գրել, վիճաբանիլ, լուսաբանուիլ օրինաւոր է և իրաւացի։

Նախ՝ վիճելի օրինական կէտ մը ունինք առջեւնիս։ Միացեալ Ընկերութիւնը պէտք ունէ՞ր դասագիրքերու քննութեան, «Ժիւրի»ի դիրք մը առնել, նոյն քննութեան ենթարկելով դասագիրքեր զորս ազգ. իշխանութիւնը (Կեդր. Վարչութեան Ուսումն. Խորհուրդը) արդէն քննած, վաւերացուցած և յանձնարարած է։ Ընկերութիւնը, իբրեւ Պատրիարքարանի իրաւասութեան տակ գտնուող ազգ. մարմին, այս պարագային ուրիշ բան չունէր ընելիք, բայց եթէ՝ ցուցակագրել բոլոր այն գիրքերը որոնք Ուսումն. Խորհուրդէն վաւերացուած են, և անոնց ամէնքն ալ, իբրեւ յարմար դասագիրքեր, գործածելի նկատել, առանց խնդիր ընելու անոնց մեթոտը, յօրինուածքը, եայլն. (մինչդեռ իր ընտրածները անվաւեր են), բայց նախապատուութիւն տալով այն տեսակներուն որոնց վրայ կրնար մեծագոյն զեղչ մը ձեռք բերել նուազուրդի դնելով զանոնք. ի շահ Ընկերութեան նուազուրդը իր իրաւունքն էր, բայց արդէն վաւերացուած գիրք մը նորէն քննութեան ենթարկել, իր իրաւասութենէն դուրս էր և ազգ. իշխանութեան հեղինակութիւնը կասկածի տակ դնելու կը ծառայէ։ Գուցէ առարկուի թէ ատեն ատեն գտնուած են Ուսումն. Խորհուրդներ, որոնք աժեմն ու չաժեմը չփոթելով՝ անշահ գիրքեր ալ վաւերացուցած են։ Բայց այս առարկութիւնը բաւական զօրաւոր փաստ մը չէ վերի օրինական սկզբունքը հերքելու և անոր հակառակ քայլ առնելու։

Երկրորդ՝ քննութեան բովէն անցուած և իբրեւ անյարմար մեկդի թողուած դասագիրքերու հեղինակները կրնան առարկելով առարկել թէ կատարուած քննութիւնը աչառութեան շարիքէն զերծ չէ եղած, և կրնան պահանջել որ, քննիչին անունը ծածուկ պահելով հանդերձ, անոր քննութեան փաստերը, տեսակէտները, եզրակացութիւնները իրենց՝ հեղինակներուն ներկայացուէին և անոր տալիք բացատրութիւնները, պաշտպանողական փաստերն ալ նկատի առնուէին, և ոչ թէ լախտի հարուածով մը անարժան և անպէտ հռչակէին այդ հեղինակներուն գործերը։ Քննիչ մը կրնայ իրեն յատուկ տեսակէտը ունենալ, իրեն յատուկ ակնոցով դիտել ու դատել գործ մը։ Վերջապէս մեթոտի խնդիր է, և ամէն մեթոտ կրնայ իր առաւելութիւնները ունենալ, և քննիչի մը անձնական կարծիքով՝ մեթոտ մը ամբողջովին անպէտ ու անշահ չի կրնար որակուիլ և զրկանքի մատնուիլ։ Ես ինքս զանազան անգամներ առիթ ունեցած եմ Ուսումն. Խորհրդոյ կատարած քննութեան պատճառաբանութիւնները լսելով և անոնց դէմ իմ սեպհական տեսակէտներս ու մեթոտներս պաշտպանելով՝ վերջինները իբրեւ արդարացի ընդունել տալ և վաւերացումի քաջալերամար վճռել տալ դասագիրքեր, որոնք, առանց այդ օրինական գործողութեան պիտի մնային անվաւեր։

Երրորդ՝ Ընկերութիւնը, քննութեան այս հարկէն զերծ նկատելով արդէն վաւերացուած դասագիրքերը, աչքի առջեւ պիտի ունենար միայն աժանութեան տեսակէտը և նուազուրդի դրութիւնով ապահովապէս պիտի յաջողէր մեծագոյն զեղչ մը առնել և շատ նպաստաւոր գներով ունենալ իրեն պէտք եղած դասագիրքերը։ Վաւերացուած սա գիրքը կամ նա գիրքը իր դպրոցներուն մէջ գործածել տալով՝ պատասխանատուութեան խնդիր չէր ըլլար Ընկերութեան համար, որ այդ պարագային մեծագոյն շահը ձեռք բերելու միայն կը հետամտէր։ Տասնական փարայով հաւաքուած՝ Ընկերութեան դրամը վերջին ծայր խնայողութեամբ գործածելու սկզբունքը միշտ աչքի առջեւ ունենալու կէտը մեկդիէն, գաւառի այնքան խեղճուկ ու կարօտ միջավայրերուն անմիջական պէտքերուն հասնելու պարագան միւս կողմէն պէտք չէր անտես առնուիլ։ Ի՞նչ կարեւորութիւն ունի՝ գաւառի հեռաւոր անկիւններուն համար, եթէ ղրկուած դասագիրք մը գերմանական մեթոտով թէ ամերիկեան մեթոտով յօրինուած է։ Խեղճուկ ուսանողը չորս աչքով կը սպասէ որ իրեն ձեռքը գիրք մը տրուի. շնորհակալ պիտի ըլլայ ան՝ եթէ օր առաջ հայթայթենք իր ուսման ծարաւը յագեցնող գիրք մը, ի՛նչ մեթոտով կ'ըլլայ թող ըլլայ. ան կը սորվի, պիտի սորվի, շնորհիւ իր ուշիմութեան և աշխատասիրութեան, բաւական է որ իրեն գիրք տրուի և զայն կարդացնող լաւ ուսուցիչներ։ Վերջապէս, «Ամէն ճամբայ Հռոմ կը տանի» ըսածին պէս, ամէն մեթոտ ալ քիչ ու շատ լաւ կողմեր ունի, և դասատուին կ'իյնայ այդ մեթոտի առաւելութիւններէն պէտք եղած նպաստը քաղել տալ աշակերտին։ Պանիր հացով, սոխ հացով ալ կշտանալու ընդունակ, և այդ նախնական սնունդներէն ալ զուրկ ստամոքներուն համար շատ բարակը փնտռել աւելորդ է։

Չորրորդ՝ Ընկերութիւնը այն այլամերժ դրութեամբ որուն կ'ուզէ հետեւիլ, ո՛չ միայն նպաստաւորած կ'ըլլայ սա կամ նա անձը՝ ի վնաս ուրիշներու, ո՛չ միայն չարաշահութեան, մենաշնորհի, նեպոտականութեան գոյն տուած կ'ըլլայ իր արարքին, այլեւ մեծագոյն զրկանքի ու վնասի կը մատնէ ազատ մրցումի, հեղինակութեան գաղափարը։ Այսպէսով՝ իր ազդեցութիւնը չարաչար գործածած կ'ըլլայ—ինչ որ չենք կարծեր թէ իր նպատակակէտն ու դիտումն եղած ըլլայ։ Պիտի առարկուի թէ ուրեմն ի՞նչպէս մէջէն ելլել հնար էր։ Ատոր ալ միջոցն էր բոլոր հեղինակներուն և հրատարակիչներուն շահը և Ընկերութեան ալ օգուտը նկատի առնելով՝ դասագիրքերու վաւերացեալ և յանձնարարելի բոլոր տեսակներուն պատրաստի մթերքը համեմատական չափով գործածել և սպառել, և անկէ ետքը, աւելի բարձր նպատակակէտի մը հետապնդել՝ ձեռք զարնելով հրատարակելու դասագրքի ամէն տեսակներն ալ, ի նպաստ Ընկերութեան և դարձեալ հեղինակներու և հրատարակիչներու աջակցութեամբ, միշտ մրցումի դրութիւնը կիրարկելով։

Չենք կարծեր որ Ընկերութեան դիտումն ըլլայ քանի մը հեղինակներու և գրավաճառ—հրատարակիչներու դէմ չարաշահիկ մրցում մը ընել և զանոնք նիւթապէս կործանել։ Անոնք ալ, որ այս գործը իրենց ապրուստի միջոց ընտրած են, գիտենք թէ այնքան հարուստ չեն որ այսպէս՝ մէկ հարուածով իրենց ունեցած դասագրքի պատրաստ մթերքը փճացնել ներելի և արդար ըլլայ։ Այդ գիրքերը հրապարակ հանելով, անոնց նպատակը իրա՛ւ անձնական շահն է մեծ չափով մը. բայց՝ միւս կողմէ, անոնք էին որ բանակալութեան օրով ամէն դժուարութիւններու դիմադրեցին և հայ ուսանող սերունդներուն համար աւելի կամ նուազ չափով օգտակար հրատարակութիւններ ըրին։ Հիմա ելլել այդ ամէնը մէկ շունչով, մէկ գրչի հարուածով անշահութեան դատապարտել բանաւոր և արդար չէ։

Ս. ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Տ. Տ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՔ. ՎԵՀԱՊԵՏԵԱՆ

(ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ)

Բ.

Կարնոյ մեծ և ընդարձակ Վիճակը թափուր կը մնար հռչակաւոր առաջնորդ Կ. Պոլսեցի Տ. Գրիգորիս Արքեպս. Զօրաբարբելեանի մահուամբ. Ազգ. Պատրիարքարանը հարկադրուեցաւ իր գործունեայ և բանիբուն փոխանորդին աշխատութիւններէն զրկուիլ։ և 1859ին Տ. Յարութիւն Ծ. վրդ. Վեհապետեան ընտրուեցաւ առաջնորդ Կարնոյ և շրջակայ Վիճակաց։

Տ. Յարութիւն Ծ. Վ. մեծ պատիւներով ընդունուեցաւ Կարնոյ մէջ և համակիր հայ ժողովուրդը մէկ տարի յետոյ իրենց Առաջնորդին համար եպիսկոպոսութիւն խնդրեց Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանէն։ Ժողովրդեան փափաքը անմիջապէս ընդունուեցաւ Պատրիարքարանի կողմէն և Տ. Յարութիւն Ծ. վրդ. 1860ի գարնան Ս. Էջմիածին ուղեւորելով, յունիս 3ին Տ. Տ. Մատթէոս Ս. Կաթողիկոսէն եպիսկոպոս ձեռնադրուեցաւ՝ իրեն օծակիցներ ունենալով Տ. Մկրտիչ վրդ. Մարաշցի, որ Գաղատիոյ առաջնորդ էր և յետոյ Կիլիկիոյ կաթողիկոս եղաւ, Տ. Ստեփաննոս վրդ. Մաղաքեան, Նիկոմիդիոյ առաջնորդը, յետոյ (1841-63) պատրիարքական տեղապահը ի Կ. Պոլիս, և Տ. Յովսէփ Ծ. Վ. առաջնորդ Կեսարիոյ։ Փակագծի մէջ ըսենք թէ Տ. Յարութիւն Սրբազան ազգիս մէջ ամենէն հին եպիսկոպոսն է։

Տ. Յարութիւն Սրբազան իր եպիսկոպոսական ձեռնադրութենէն քիչ յետոյ կը մեկնի Ս. Էջմիածինէն և ամէն կողմ փառաւոր ընդունելութիւններ գտնելով Բաքէնի ճամբով կը վերադառնայ իր Վիճակը, ուր Կարնոյ ժողովուրդը, մինչեւ անգամ օտարազգիք ընդ առաջ կ'ելլեն Նորաօծ եպիսկոպոսին և աննման հանդէսներով կ'առաջնորդեն քաղաքին հոյակապ մայր եկեղեցին, ուր օրհնութիւններ կ'ըլլան և բարեմաղթութիւններ կ'ընէ եկեղեցւոյն պայծառութեան և հաւատացեալ հօտին բարօրութեան համար։

Վեհապետեան եպիսկոպոս իր քսանը մէկ տարուան (1859—80) առաջնորդական պաշտօնավարութեան միջոցին Կարին ունեցած է իր գովելի առաւելութիւնները և պարսաւելի թերութիւնները։ Մանաւանդ շատ մեղադրուած է իբրեւ ոչ-սահմանադրական, ոչ-կրթասէր, առաջնորդ մը։ Կարնեցիներէ մաս մը բողոքած են իր մասին Կեդր. վարչութեան. քանի քանի անգամներ լրագիրներու մէջ շատ կծու եղանակաւ քննադատուած են իր ընթացք։ (Մասիս 1863ի թիւ 596 և 597) մինչեւ իսկ 1877ին առաջին տետրակը հրատարակուած են իր վրայ։ Բայց մենք մէկ կողմ թողելով Տ. Յարութիւն Սրբազանի ներքին մարդը ուսումնասիրելու փափուկ պաշտօնը, կը փութանք իր Կարնոյ առաջնորդական պաշտօնին գործնական մասերը թուել աստանօր։

1863ին Խարբերդէն դէպի Ռուսաստան գաղթել ուզող հազարաւոր Թլուսա հայերը համոզելով Կարինէն իրենց երկիրը վերադարձուց։ Միեւնոյն ատեն Կարնոյ մայր եկեղեցւոյ զանգակատունը վերաշինել տուաւ, Փաստրրմաճեան Աստուածատուրի 5000 լիրա ծախսել տալով, և նոր ու հոյակապ առաջնորդարան մը կանգնեց։

1864 Սեպտ. 28ի գիշերը Աղթամարայ Տ. Պետրոս Պուլպուլ կաթողիկոսը իր պալատան երդիքէն հրացանի հարուածներով կ'սպաննուի։ Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնը անմիջապէս թազրիր կը գրէ Բ. Դրան և Դուռը հրամանագիր կ'ուղղէ Վանի կուսակալութեան, որ սոյն սպանութեան ոճրագործութիւնը քննէ և արդիւնքը յայտագրէ։ Սոյն քննութեան, ըստ խնդրանաց Ազգ. Վարչութեան ներկայ կը գտնուի Տ. Յարութիւն Սրբազան Վանայ Առաջնորդ (յետոյ պատրիարք) Տ. Իգնատիոս Արք. Քաքմաճեանի հետ միասին։ Քննութիւնը նախ Փշավանք և ապա Վանայ դատական ատեանին մէջ կատարուելով կը շարունակուի մինչեւ Ապրիլ 15, 1865։ Տ. Յարութիւն Եպիսկ. Տ. Իգնատիոս Սրբազանին հետ ընդարձակ տեղեկագիր մը կ'ուղղէ Կեդր. Վարչութեան Կ. Պոլիս (21 Ապրիլ 1865) և կը վերադառնայ Կարին։

1866ին Տ. Յարութիւն Սրբազան Ազգ. Պատրիարքարանի հրամանաւ Մուշ ղրկուեցաւ, ուր Ս. Կարապետի հռչակաւոր մենաստանին մէջ խռովութիւններ, անկարգութիւններ անպակաս էին Տ. Մկրտիչ վրդ. Խրիմեանի վանահայրութեան օրով։ Այն տեղ իր քննիչի պաշտօնը գոհացուցիչ կերպով կատարելով՝ Ազգ. հոգեւորական իշխանութեան դէմ ըմբոստ վեց վարդապետները Երուսաղէմ աքսորել տուաւ։

1867ին Կ. Պոլսոյ Պատրիարք Տ. Պօղոս Արք. Թագթագեանի հրամանով Էջմիածին ուղեւորուեցաւ, Տ. Գէորգ Դ. Կաթողիկոսին օծման հանդէսին ներկայ գտնուելու համար՝ իբրեւ ներկայացուցիչ Թուրքիոյ Հայոց, այս առթիւ, Ս. Կաթողիկոսի խնդրանօք, Ռուսիոյ Աղեքսանդր Բ. կայսեր կողմէն Ս. Աննայի Ա. աստիճանի պատուանշանը ստացաւ։ Սակայն այս պատուանշանը առանց սուլթանական բրատէի գործածած ըլլալուն համար՝ կայսերական կառավարութեան կողմէ Պոլիս կանչուեցաւ (1868), ուր կրցաւ ինքզինք արդարացնել և առիթէն օգտուելով Պոլսէն Երուսաղէմ ուղեւորեցաւ ընկերակցութեամբ Երուսաղէմի միաբաններէն (յետոյ եպիսկ. և առաջնորդ Տրապիզոնի) Տ. Մատթէոս վրդ. Նազարեանի։ Տ. Եսայի Պատրիարք մինչեւ Յոպպէ մարդ ղրկելով ընդ առաջ, մեծ պատիւներով ընդունեց Կարնոյ Արքեպ. առաջնորդը, ուր ժամանակ մը մնալով Վերափոխման տօնին օրը հանդիսաւոր պատարագ կը մատուցանէ Ս. Աստուածածնայ գերեզմանին վրայ Գեթսեմանի մէջ և սուրբ պատշաճի պերճիմաստ քարոզ մը կը խօսի արաբերէն լեզուաւ։

1869ի Զատկական տօներէն յետոյ Պոլիս կը վերադառնայ, ուր քանի մը ամիս մնալով ինք կը նախագահէ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մէջ Տ. Իգնատիոս վաղամեռիկ պատրիարքի յուղարկաւորութեան հանդէսին, և այս առթիւ շատ ազդու դամբանական մը կը խօսի հանգուցեալ պատրիարքի դագաղին առջեւ։

Միեւնոյն տարին Կ. Պոլսէն կը դառնայ իր վիճակը, Կարին, ուր հայ ժողովուրդը երրորդ անգամ ըլլալով մեծ եւ հանդիսաւոր ընդունելութիւն մը կ'ընէ Վեհապետեան Սրբազանին։

1861-80. տասն և մէկ տարուան իր առաջնորդական պաշտօնավարութեան միջոցին, զոր կրնանք երկրորդ շրջան համարել, երկու անգամ միայն հեռացաւ իր վիճակէն քննիչի պաշտօնով Մուշ և Վան, սակայն իւր այս վերջին քաղաքին մէջ կատարած պաշտօնը շատ նսեմացուց իր անունը։ 1879ին Վանայ մէջ պատահած մեծ և աղէտալի հրդեհի մասին ներկայացուցած տեղեկագրով... տեղեկագի՛ր որ իւր հրաժարման պատճառ եղաւ վերջապէս։

Տ. Յարութիւն Սրբազան իր առաջնորդութեան այս երկրորդ և վերջին շրջանին մէջ մանաւանդ Շինող եկեղեցա-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (59)

ԸՆՏԱՆԻՔ, ՊԱՏԻՒ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

(ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԲԱՐՔԵՐ)

ՀԵՂԻՆԱԿ՝
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ՈՒԹԵՐՈՐԴ

— Թա՛ կնիկ, եղածը պատմէ՛ գոչեց Ղուկաս էֆէնտի ձայնը աւելի բարձրացնելով։

— Օֆ, որչափ յուզուած եմ որ խօսքիս թելը կը կորսնցնեմ կոր, շարունակեց Թագուհի, իրիկուան դէմ Ռօզիկին հետ դերձակուհիին գացեր էինք փորձի համար, անկէ ելլելնուս քիչ մը Մորսիկ էֆէնտիենց հանդիպինք ըսինք, գացինք, տակէ անկէ խօսք ըլլալէ ետքը, տիկին Վերօնիկը ըսաւ որ «Ճանըմ տիկին Թագուհի, ես ձեր անկեղծ բարեկամն եմ, ատ ինչ խօսքեր կը լսեմ կոր քանի մը օրէ ի վեր ձեր մասին, տէրտա կասր կասր կ'ըլլայ կոր, կ'աղուէմ չիտակը ըսէ՛ք, ի՞նչ է այդ անճոռնի խօսքերուն պատճառը։

«— Ի՞նչ խօսք է որ...

«— Օր. Ռօզիկին նշանը ետ եղեր է. տիկին Անթառամը ձեզի հետ կռիւ ըրեր է, իրարու առէր տուէր էք, ասոնցմէ զատ ուրիշ առեց առակ խօսքեր։»

— Էյ, դուն ի՞նչ պատասխանեցիր, հարցուց Ղուկաս էֆէնտի։

— Ի՞նչ ըսեմ, նախ ուրացայ, անանկ բան չի կայ ըսի, սակայն ետքը տեսայ որ բո՛ւն իսկ խօսքը Անթառամէն ելեր է, տեղն ի տեղօք ամէն բան գիտէ կոր, օրովը, ժամովը... արդէն Վերօնիկ հա՛նըմը ըսաւ որ ամենուն բերանն է եղեր, բոլոր տուներուն մէջ մեր վրայ կը խօսին կոր...։ Նայեցայ որ ճար չի կայ, ուրանալը աւելի գէշ պիտի ըլլայ, ըսի որ տանկ խօսքեր մը դարձան տիկին Անթառամին հետ, բայց նշան ետ ընելու խնդիր չի կայ... բայց այդ խօսքերէն այնչա՛փ յուզուեցայ որ... Ռօզիկը ըսես մաղ մնաց նորէն լալ պիտի սկսէր, շուտով մը խօսքը կարճ կապեցինք ու դուրս ելանք...

— Իրենք ուրկէ՞ իմացեր են այդ խօսքերը, հարցուց Ղուկաս էֆէնտի։

— Ճանըմ, ամենուն բերանն է եղեր, քանի մը տեղէ լսեր են։ Սրմաքեաններէն լսեր են, Տ. Միքիասէն լսեր են, ուրիշներէ լսեր են...

— Ատ Անթառամին ու Միքիասին խառնած բաներն են ասոնք... խալթախը ելեր նամակ ալ գրեր է ինծի...

— Ի՞նչ նամակ, հարցուց Թագուհի անձկութեամբ։

Նա՛, կարդամ տէ՛ մարդ ըրէ։

Եւ Ղուկաս էֆ. իր կնոջ կարդաց այն նամակը զոր տունէն ներս մտած ատեննին տուեր էին իրեն։

Տիկին Թագուհի այս նամակը լսելով բոլորովին այլայլեցաւ։

—Ալ հիմա հասկցայ որ այս գործը չպիտի ըլլայ, ըսաւ, ամէնէն աղէկ ժամ առաջ նշանը ետ ընել ու խօսքը մէջտեղէն վերցնելն է։

—Խե՞նթ ես դա, գոչեց Ղուկաս էֆ. ոտք ելլելով, ընդհակառակը ամէն բան ընելու է որպէս զի հարսնիքը ժամ առաջ ընենք լմնցունենք ու այդ կերպով ամենուն ալ բերնին չափը տանք... Ե՛տ ընենք մի, որպէս զի բոլոր այդ խօսքերը վրանիս վաւերացուին հա՛... Աստուած չընէ, եթէ պէտք ըլլայ բոլոր հարստութիւնս կը զոհեմ, այս նշանը ետ չեմ ըներ... ինծի Ղուկաս էֆէնտի կ'ըսեն...

—Աղէկ, բայց խօսքերուն, այս խաղքութիւններուն առաջքը ի՞նչպէս պիտի առնենք...։

—Դուն վազը առտու պատրաստուէ՛, երթանք այդ տիկին Անթառամ օլանճախը տեսնանք, ես անոր բերանը գոցելուն կերպը գիտեմ... մինչեւ հիմա ձայն չհանելուս համար կ'երեւայ որ համարձակութեան առաւ, կեցիր ես անոր ով ըլլալը հասկցնեմ...։

—Ի՞նչ գոչեց տիկին Թագուհի, կռի՞ւ ընելու պիտի երթանք...։

—Չէ՛, կռիւ բան չկայ, պատասխանեց Ղուկաս էֆէնտի որ իր սրդողումը տուած էր, բարեկամաբար պիտի տեսնուինք, հինէն նորէն պիտի խօսակցինք, մեզմէ՛, կռիւ ինչո՞ւ ընենք մեր խնամիին հետ...։

—Ամա՛ն Ղուկաս էֆէնտի, դուն մինակդ գնա՛, ես աղ կ'ելլամ։

—Չէ՛, չըլլար, անպատճառ դուն ալ գալու ես, հիմ հետերնիս մէկ քանի հոգի ալ տանինք նէ՝ աւելի աղէկ կ'ըլլայ... վազը առտու պատրաստուէ՛. ա՛լ աս գործը մէկ անգամէն մաքրելու է։

Տիկին Թագուհի գիտէր իր էրկանը յամառութիւնն ու անդրդուելի կամքը, ուստի չընդդիմախօսեց, յուսալով որ գուցէ հետեւեալ առտու միտքը ինքնին կը փոխէ։

Բայց ո՛չ, Ղուկաս էֆ., ընդհակառակը առտուն կանուխ պնդեց այդ անհրաժեշտութեանը մասին և ստիպեց կինը որ շուտով հագուի։

Խե՛ղճ տիկին Թագուհի ակամայ համակերպեցաւ և երկու ամուսինները կառք մը բերել տալով՝ գացին Պրիսթոլի պանդոկը։

Տիկին Անթառամ երբեք այդպիսի այցելութեան մը չսպասելով, ոեւէ հրահանգ չէր տուած դռնապանին, այնպէս որ երբ Ղուկաս էֆէնտի հարցուց թէ տիկին Կոկիկեանը հո՛ս էր, դռնապանը պատասխանեց.

— Այո՛, հոս է, ներս հրամմեցէ՛ք։

Ղուկաս էֆէնտի աւելորդ սեպեց ծառային միջոցաւ իրենց գալուստը իմացընելու Անթառամին, վախնալով որ կրնայ զիրենք չընդունիլ և կնոջը հետ ուղղակի դիմեց իրենց խնամիացուհիին սենեակը և դուռը զարկաւ,

— Մտէ՛ք, լսուեցաւ ներսէն։

Երբ դուռը բացուելով տէր և տիկին Կելկիթեան սեմին վրայ երեւցան, Անթառամ զարմացական ճիչ մը արձակեց, չուզելով աչքերուն հաւատալ։

— Բարեւ, տիկին Անթառամ, ի՞նչպէս էք, աղէ՞կ էք ըսաւ Ղուկաս էֆէնտի յառաջանալով։

— Շնորհակալ եմ, մրմնջեց Անթառամ թիկնաթոռին վրայէն ելլելով։

(Շարունակելի)

կան մը անունը ձգեց իւր ընդարձակ վիճակին մէջ, շինելով կամ նորոգելով բազմաթիւ եկեղեցական ու կրթական հաստատութիւններ: Յիշենք կարեւորները Կարնոյ Ս. Լուսաւորչի Վանուց աւերակ եկեղեցին քանդելով՝ անոր տեղ շքեղ և փառաւոր եկեղեցի մը կառոյց Կարնոյ խարխուլ և անբաւական վարժարանը քակելով՝ նոր և ընդարձակ դպրոց մը շինել տուաւ տեղւոյն նորաստ ազդայիններէն՝ Մակարեան հանգուցեալ Յակովբ էֆէնտիի ծախքով: Ազգային սնտուկէն 2000 լիրայի չափ ծախք ընելով՝ աղջկանց համար կրկնայարկ փառաւոր վարժարան մը շինել տուաւ նոր ի նորոյ: Կարնոյ «Ջալղարա» թաղին մէջ երկսեռ վարժարան մը շինել տալու համար համոզեց Տ. Ազարեան Մ. Սողոմոն աղայի որդիները, — առ այս ծախսուեցաւ 600 ոսկի: Իւր ընդարձակ վիճակին շատ մը հայաբնակ գիւղերուն մէջ եկեղեցիներ և դպրոցներ շինել տուաւ: Կարնոյ Հայոց եկեղեցւոյ կալուածներէն մեծագոյն մասը քակելով՝ անոնց տեղ նոր ճաշակով հաստատուն և արդիւնաւոր կալուածներ կանգնել տուաւ, — այնպէս որ 1859ին Կարնոյ հայոց եկեղեցւոյ կալուածոց տարեկան եկամուտն էր 150-180 լիրա, մինչդեռ Տ. Յարութիւն Սրբազանի պաշտօնավարութեան վերջին տարին (1880) նոյն եկամուտը մինչեւ 1600 լիրա բարձրացաւ: Մէկ խօսքով ներկայ Սանասարեան հոյակապ վարժարանին շէնքն ալ միասին հաշուելով, որուն համար 2000 լիրայի չափ դրամ ծախք ըրաւ Տ. Յարութիւն Արքեպիսկոպոսն, ազգայիններէն հանգանակելով մեծ դժուարութեամբ և նեղութեամբ, — Վեհապետեան Սրբազան իւր քսան և մէկ ամեայ առաջնորդական պաշտօնավարութեան միջոցին 15000 լիրայի գումար մը ծախք ըրած է ազգային կալուածներ, դպրոցներ և շէնքեր կառուցանելու համար Կարնոյ մէջ: Միշտ և հանապազ ջանք ունեցած է ազգային եկամուտներն հաւատարմաչէ պահել ծախսուցնել: Կարնեցիք սահմանադրապէս երախտագիտութեամբ կը յիշեն սա պարագան, որ Տ. Յարութիւն Սրբազան, իր առաջնորդութեան օրով, Կարնոյ Հայոց բոլոր վանքերուն և եկեղեցիներուն կալուածները Մանիֆիւլի վտանգէն ազատած է, կրօնական դպրոցներէն բոլոր կալուածոց համար հաստատուն կալուածագրեր շինել տալով:

Ինչպէս վերեւ ալ յիշեցինք, Տ. Յարութիւն Սրբազան 1876ին, Տ. Ներսէս Պատրիարքի հրամանաւ Վան գնաց, ուր ծանօթ հրդեհի պարագաները քննելէ յետոյ, տեղւոյն ազգայնոց մէջ ծագած գժտութիւնը վերջացուց, Պօղոսեան և հակապօղոսեան կուսակցութիւններն հաշտեցուց, և յետոյ Բաղէշ ու Մուշ ալ հանդիպելով՝ այն տեղերու ազգայնոց մէջ համերաշխութիւն քարոզեց և խաղաղութիւն հաստատեց: Այս առթիւ Մշոյ Ս. Կարապետի վանքն ալ այցելելով, Միաբանութեան և Վանահայր, Մամիկոնեան Տ. Մամբրէ Եպս.ի մէջ ծագած խռովութեան վերջ տուաւ և զանոնք հաշտեցուց իրարու հետ:

Վերջին Թուրք-ռուսական պատերազմի միջոցին (1878) Տ. Յարութիւն սրբազան ամէն կերպով օսմանեան կայսրութեան համար նպաստաւոր դիրք մը բռնած ըլլալով՝ հանդերձ իր ժողովրդով, մանաւանդ Կարին քաղաքին ռուսերէն պաշարուած միջոցին, քաղաքին կուսակալութեան օգնական Վեհիպ, Հաճի Իզզէթ փաշան Բ. Դրան իմացուց Առաջնորդ Յարութիւն Արքեպիսկոպոսի և Հայ ժողովրդեան տէրասիրութիւնը ու հաւատարմութիւնը: Նոյն առթիւ Եպարքոս Էտհէմ փաշա յանուն Օգոստափառ Սուլթանին հեռագիր ուղղելով Վեհապետեան սրբազանին, հայերուն հաւատարմութեան և տէրասիրութեան համար շնորհակալութիւն յայտնեց: Եպարքոսը միեւնոյն գոհունակութիւնը առանձին պաշտօնագրով հաղորդեց նաեւ ազգ. Պատրիարքարանին Կ. Պոլիս, և այս առթիւ Սուլթանը Գ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհեց Տ. Յարութիւն սրբազանին:

Տ. Յարութիւն սրբազան ոչ թէ միայն պատերազմի և պաշարման տեւողութեան միջոցին, բայց քաջ հովիւ, ամէն տեսակ հոգ տարաւ և խնամք ունեցաւ իր հօտին ամէն դասակարգին, մանաւանդ աղքատ և տառապեալ ազգայիններու վրայ: Երբ միեւնոյն տարին (1878 Սեպտ.) Ռուսական բանակը Կարինէն մեկնեցաւ, Կարնոյ և շրջակայից հայերէն ոմանք ռուսերուն հետ դէպի Կովկաս գաղթելու համար, այն առթին մեծ ջանքեր և ճիգեր թափելով՝ վերջապէս յաջողեցաւ գաղթականութեան առաջքն առնել, և մինչեւ իսկ գաղթելու պատրաստուողներէն գանակոծուեցաւ:

1879ին մեծ կռիւ մը տեղի ունեցաւ Կարին Հայերու և Պարսիկներու միջեւ, որ պատ մը ծանր և սպառնական կերպարանք առաւ: Տ. Յարութիւն սրբազան քաղաքագիտութեամբ և ճարտարութեամբ Հայերու անմեղութիւնը մինչեւ վերջը պաշտպանեց և յաջողեցաւ պատժել տալ կռուին սկզբնապատճառ եղող քանի մը պարսիկները:

Միեւնոյն առթիւ Սուլթանին կողմանէ Եուսուֆ փաշայ և Աղաբեկեան Սարգիս էֆէնտի հայաբնակ գաւառաց բարենորոգմանց համար պատուիրակ ղրկուեցան: Երբ այս պատուիրակները Կարին հասան, Տ. Յարութիւն Սրբազան Կարնոյ բանիմաց ազգայիններէն մասնախումբ մը կազմեց և տեղական պիտոյից և հանգամանաց համաձայն չափաւոր և իմաստուն ծրագիր մը պատրաստելով՝ ինքն առաջարկեց և տեղւոյն ազգ. գաւառական ժողովին ալ ստորագրել տուաւ և ներկայացուց պատուիրակութեան, խնդրելով անոնց միջնորդութիւնը կայսերական կառավարութեան առջեւ՝ մատուցեալ ծրագրի գործադրութեան համար: Այս համեստ և չափաւոր ծրագիրը բարձր կերպով գնահատուած է այն ժամանակ ազգայիններու և օտարներու առջեւ:

Տ. Յարութիւն Սրբազան հայաբնակ գաւառներու մէջ տիրած ընդհանուր սովի ժամանակ ո՛չ նուազ աշխատութիւն և հարկ եղած կարեւոր ծառայութիւնները մատուցած է երկրին և տառապեալ ժողովուրդին, և այս մասին [illegible] Կեդր. Յանձնաժողովէն քանիցս շնորհակալութեան գրեր եւս ընդունած է:

Վերջապէս Ն. Սրբազնութիւնը 1880 փետրուար 5ին, ինչ ինչ պատճառներէ վշտանալով հրաժարեցաւ իր Առաջնորդական պաշտօնէն, և Գաւառական Ժողովին ու Ազգ. Պատրիարքարանէն ընդունելով իր հրաժարականը, նոյն տարին Զատկական տօներէն անմիջապէս յետոյ մեկնեցաւ Կարինէն: Քաղաքին կուսակալ Վսեմ. Մուսթաֆա փաշայ՝ Ն. Սրբազնութեան Օսմանեան տէրութեան ու ժողովուրդին մատուցած ծառայութիւններուն համար գոհունակութեան գիր մը տուաւ անոր, ուղղելով Բարձր. մեծ Եպարքոսին: Տ. Յարութիւն Սրբազան քանի մը շաբաթ միայն մնալէ յետոյ Կ. Պոլիս, նոյն տարին յուլիսի վերջերը մեկնեցաւ Կ. Պոլսէն Ս. Երուսաղէմի միաբաններէն Տ. Երեմիա Արքեպս. Տ. Սահակեանի և Տ. Յակոբ վրդ. Սանասարեանի ընկերակցութեամբ և յուլիսի սկիզբը հասաւ Ս. Երուսաղէմ:

Տ. Յարութիւն Սրբազան կը կարծէր թէ՝ երկարամեայ բազմավաստակ աշխատութիւններէն յետոյ քիչ մը հանգիստ ու անդորր կեանք պիտի վարէր Ս. Քաղաքին մէջ: Սակայն վերջացած չէր իր պաշտօնավարութեան ասպարէզը և իրեն վերապահուած էին պատրիարքական երկու աթոռներ:

Ս. Երուսաղէմի աթոռին պատրիարք Տ. Եսայի Սրբազան մեծ սիրով ընդունելով Տ. Յարութիւն Արքեպիսկոպոսը միաբաններու շարքին մէջ, Ն. Սրբազնութեան յանձնեց Երուսաղէմի Պատրիարքական փոխանորդութեան կարեւոր պաշտօնը զոր վարեց ամենայն խոհեմութեամբ և զգուշութեամբ մինչեւ իր ընտրութիւնը Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեան (1885): Փոխանորդութեան պաշտօնը թէպէտեւ երրորդ աստիճանի կարեւորութիւն ունի Ս. Երուսաղէմի մէջ (Առաջին՝ պատրիարքութիւն, երկրորդ՝ լուսարարապետութիւն համարելով), սակայն Տ. Յարութիւն Սրբազանի փոխանորդութիւնը բացառիկ կարեւորութիւն ստացաւ. — պատմենք թէ ինչո՛ւ:

1882 Զատկական տօներէն յետոյ տէր Եսայի Պատրիարք Ս. Աթոռին կառավարութիւնը յանձնելով փոխանորդ Տ. Յարութիւն Սրբազանին, ինքն մեկնեցաւ Կ. Պոլիս, ուր մնաց երեք տարի: 1883 մարտ 15ին վախճանեցաւ լուսարարապետ Տ. Իսահակ Արքեպիսկոպոս Բաբերդցին և Ս. Աթոռը փոխ-լուսարարապետով (Տ. Պօղոս վրդ. Մէնցի) կառավարուեցաւ երեք տարի: Աւելորդ է ըսել թէ՝ Պատրիարքի և լուսարարապետի բացակայութեան և անգոյութեան պատճառաւ՝ Ս. Աթոռի բոլոր գործառնութիւններու մեծ պատասխանատուութիւնը կ՚իյնար փոխանորդ Սրբազանին վրայ: Եւ իրօք ալ Տ. Յարութիւն Արքեպիսկոպոս Եսայի Պատրիարքին և Միաբանութեան իր վրայ ունեցած վստահութիւնը կատարելապէս արդարացուց իր խոհական վարմունքով և զգուշաւոր ընթացքով. — Այնպէս որ իր փոխանորդութեան կորովի ընթացքը և Պատրիարքութեան թոյլ վարմունքը մօտէն գիտող և քննադատողներ կը վկայեն այսօր թէ «Տ. Յարութիւն Սրբազան իր փոխանորդութեան ժամանակ՝ Պատրիարքէ մը՝ աւելի ազդեցութիւն ունէր Միաբանութեան վրայ, բայց Պատրիարքութեան (Երուսաղէմի) միջոցին փոխանորդի մը չափ ալ ազդեցութիւն չի կրցաւ ունենալ»: Իր ազդեցութեան պակասութիւնը մի միայն իր ծերութեան կամ ժամանակի փոփոխութեան չենք կրնար վերագրել:

(ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՎԵՆԻԶԵԼՈՍԻ ԴԱՀԼԻՃԸ

(ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ «ԹԱՆ»Ի)

Այսօր ապահովապէս ստոյգ է որ Վենիզելոս հելլենական դահլիճին նախագահը պիտի ըլլայ: Աթէնքի մեր թղթակիցը ստուգիւ կը հեռագրէ մեզի թէ երէկ Թէօթօքիսի կուսակցութիւնը և անկախ երեսփոխաններու մեծ մասը որոշած են ուժ տալ այդ բանին: Վենիզելոս ժամանակ ուզած է խորհելու համար: Անտարակոյս իրեն ձեռնտուութիւն ընելու համար տրուած այս խոստումը շատ երկար խորհիլ չպիտի տայ իրեն: Ազգային Ժողովին գումարման առթին իսկ լսինք արդէն թէ անոր առջեւ ելլող առաջին խնդիրներէն մէկը պիտի ըլլայ նախարարական խնդիրը: Ճիշդը ըսելու համար, խնդրին կերպարանքը քիչ թէ շատ ձեւի մտաւ նոյն իսկ ընտրութիւններուն պատճառաւ: Բուլէտրկաւթնէն առաջ, յայտնի է որ Պ. Տրակումիս տեղի պիտի տար համակուսակցական դահլիճի մը: Թէօթոքիս-Ռալլի խմբաւորութեան կէս անյաջողութիւնը բարեփոխեց այս գուշակութիւնը, Պ. Տրակումիս պաշտպանութիւն գտաւ: Դիտուեցաւ որ բոլոր նախախարներն ալ ընտրական յաջողութիւններ տարած էին: Ասկէ զատ ըսուեցաւ որ Պ. Վենիզելոս ուժ կու տար այն նախարարութեան որուն կազմութեանը մասնակցած էր նրբանցքներուն մէջ: Ինչպէս իրեն փաստ մը եւս կ, կազմէ այն անթերի կատարումն ու ճշդութիւնը, որով դահլիճին վարչապետը կատարած էր ընտրութիւնները...: Մէկ ամիսէ պակաս ժամանակամիջոցի մը մէջ այս բոլորը փոխուեցաւ: Պ. Տրակումիս իր հրաժարականը տուաւ: Պ. Վենիզելոս կանչուեցաւ Թագաւորին կողմէ, և ամենայն հաւանականութեամբ, ինքն է որ պիտի կազմէ դահլիճը: Հրաժարած դահլիճին վարչապետը իր այդ որոշման պատճառ ցուցուց այն յարգանքը՝ զոր պարտի տածել Ազգ. Ժողովին համար: Այնպէս կը նկատէ թէ իր պաշտօնը ընդունուած ըլլալով Երեսփ. Ժողովէն, որ այժմ գոյութիւն չունի, պարտի զայն ետ դարձընել Թագաւորին այն պահուն, երբ կազմուած է Նոր Խորհրդարանը: Իրաւ ալ Պ. Տրակումիս նկատի առած է որ Խորհրդարանը շատ մը խմբաւորումներու բաժնուած է: Ինք, ինչպէս Յունաստանի մէջ ամէն մարդ, փորձուեցաւ թօթուել նոր եկողը որ իր ուզածը ըրէ: Ընդհանրապէս իրազեկ եղող թերթ մը, Բարիզ, չէ՞ր ըսեր անցեալ օր թէ թագաւորական իշխանները իրենք իսկ յայտարարած են թէ քաղաքական կուսակցութիւնները անիրաւութիւն մը ի գործ դրած պիտի ըլլային, հակառակելով Վենիզելոսի դահլիճին զոր «պարագաները կազմած են»: Հոս տեսակ մը լռելեայն մեքենայութիւն կայ. շատ հասկնալի այն ամէն տեսակ փորձերէն ետքը՝ որոնցմէ անցաւ Յունաստան և որոնք անվիճելիօրէն կը զօրացնեն այն մարդը՝ որ անոնցմէ կը նպաստաւորուի: Բայց իրեն սպասող պարտականութիւնները—եթէ պաշտօնի անցնի—անհերքելի են և յայտնի է որ մեծ վախով միայն կը դիմաւորէ զանոնք: Թուրք մամուլին ըրած սպառնալիքները շատ լուրջ նկատելու համար չէ որ կ՚ըսենք ասիկա: Պ. Վենիզելոս կրետական կառավարութեան իր պետի պաշտօնէն հրաժարեցաւ, որով ան այսօր, ուրիշներու նման, երեսփոխան մըն է սոսկ, անդամ հելլենական Ազգ. Ժողովին: Բայց առաջին վտանգը այս չէ ամենը: Պ. Վենիզելոս որ յամառ հիացողներ ունի, անտարակոյս իրական յատկութիւններու տէր է: Սակայն և այնպէս պէտք չէ ինքնիրմէն ծածկէ սա իրողութիւնը թէ Կրետէի մէջ գործադրութեան դրած իր քաղաքական ուղղութիւնը Յունաստանի յարմարելէ շատ հեռու է: Եթէ յառաջատես և խոհեմ է, կարող պէտք է ըլլայ յարմարելու: Եւ արդէն սկսած է ու իր ժամանման առթիւ ունեցած տեսակցութիւնները անվիճելիօրէն ճարտար էին: Արքայական ընտանիքին դէմ որ և է զգացում չունի: Գովաբանած է Ազգ. Ժողովին պահպանումը, վերաքննական և ոչ թէ սահմանադիր հողի վրայ: Այսպէս ան շատ մը վախեր փարատեց եւ շատ մը կուսակիցներ շահեցաւ, առանց սակայն իր դիրքը նուազ փափուկ չըլլար այնպիսի երկրի մը մէջ՝ որ չափազանցութեան տանելու չափ վարժուած է կուսակցական խորհրդարանականութիւնը և որ իր գոյութեան միակ իրաւունքը այս կուսակցութիւնները ջախջախելու մէջ կը կայանայ: Պ. Հելլենկի ընտրութիւնը, իբրեւ նախագահ Ազգ. Ժողովին, իրաւ է որ յոյս կուտայ մեզի որ բարի կամեցողութիւնները պիտի միանան անհրաժեշտ գործ մը կատարելու համար: Ռալլիի և Թէօթոքիսի կուսակիցները ուժ տուին Պ. Հելլենկի որ վերաքննական էր: Ասիկա կը նշանակէ թէ մեծամասնութիւնը կը փափաքի սահմանափակ վերաքննութեան մը և չուզեր ինքզինքը սահմանադիր անուանել, ուրիշ խօսքով, չուզեր որ պատճառ ըլլայ կառավարական և նոյնիսկ արքայական տագնապի մը: Վերաքննութեան ենթարկուած յօդուածները սահմանափակ կերպով նշանակուած են արդէն 10 փետր. 1910ի օրէնքով, որով օրինաւորութեան սահմանէն դուրս ելլել պիտի ըլլար վերաքննութեան սահմանը ընդարձակել: Խնդրոյ առարկայ ցուցակը արդէն բաւական ընդարձակ է և հարկ չկայ որ Խորհրդարանը նախապէս որոշուած սահմաններէն դուրս ելլէ, գործելու բաւարար ազատութիւն մը ձեռք բերելու համար: Յոյները պէտք չէ մոռնան թէ Յունաստանը բարեկարգելու և ինքզինքնին կառավարելու մէջ ցուցունելիք իրենց կարողութիւնը միջազգ. կացութեան վրայ ուղղակի ազդեցութիւն մը պիտի ունենայ: Իշխանութիւնները կրկին և կրկին կ՚արտաքսեն Յոյները իրենց երկրին սահմաններէն, ասիկա կ՚ապացուցանէ թէ Պոլսոյ և Աթէնքի միջեւ գոյութիւն ունեցող ձգտումը նուազած չէ: Պատճառներ ունինք յուսալու որ այս ձգտումը պատերազմի չպիտի յանգի. բայց Յունաստան որչափ ինքզինքը ազատէ խորհրդարանական անիշխանութենէ, այնքան յարգանք պիտի գտնէ Թուրքիայէ, և ինչ որ աւելին է, համակրութիւն պիտի ներշնչէ Եւրոպայի: Յունաստան այնպիսի տագնապ մը կ՚անցընէ որուն համար պէտք ունի այս համակրութիւններուն, հետեւաբար իրմէ կախում ունի զանոնք ամրացնելը:

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ ԸՆԴՈՒՆՈՒԱԾ

Առջի օր զրոյց կը շրջէր թէ պատերազմական ու ելմտական նախարարներուն միջեւ ծագած անհամաձայնութիւնը աւելի շիշտուած էր, պատերազմական պաշտօնատան մէկ վճարումը ելմտական նախարարութեան յանձնուած ըլլալուն համար: Մահմուտ Շէվքէթ փաշա այդ պարագան եպարքոսին հաղորդած ըլլալով, եպարքոսը կէսօրէն ետքը Նիսանի հրաւիրեց նախարարները: Ներկայ էին պատերազմական, ելմտական, ներքին և արտաքին գործոց, Եվգաֆի նախարարները ու Հաշուակալութեան Ատենին Նախագահ Րիֆաթ պէյ: Վերջինը պարզեց իր տեսակէտը ընդհ. հաշուակալութեան վրայ: Յետոյ երկարօրէն քննուեցաւ ելմտական նախարարին կողմէ եպարքոսին տրուած յաւելուածական յօդուածը: Երկարատեւ վիճաբանութենէ մը յետոյ բոլոր նախարարները համակարծիք գտնուեցան առաջարկուած յօդուածին, բարեփոխութիւններ կատարելէ յետոյ: Պատերազմական նախարարին առաջարկած մէկ փոփոխութիւնը ընդունուեցաւ, որով կատարեալ համաձայնութիւն գոյացաւ: Ճավիտ պէյ Խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ բարեփոխուած յօդուածը: Մահմուտ Շէվքէթ փաշա Նախարարաց Խորհուրդէն դուրս ելած առեն օրագրողներուն յայտարարեց, «Ապահով եղէք որ ոչ մէկ անհամաձայնութիւն գոյութիւն չունի այլեւս: Խնդիրը բոլորովին լուծուած է: Իբր ապացոյց կրնամ ըսել թէ վաղը պիտի մեկնիմ ռազմափորձերու վայրը: Եթէ խնդիրը կարգադրուած չըլլար, բնականաբար չէի կրնար հեռանալ:»

⁂ Եպարքոսը ընդունեց ծովային նախարար Սալիհ փաշայի հրաժարականը: Իր յաջորդին համար քանի մը անուններ կը տրուին, ինչպէս նախկին նախարար Արիֆ Հիքմէթ փաշա, ծերակուտական Ալի Րիզա փաշա, կայս. Ա. Թիկնապահ Խուրշիտ փաշա և ծովակալ Րուսթէմ փաշա:

⁂ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ Կ. Պոլսէն կ՚իմանայ թէ պատերազմական նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա Նախարարաց Խորհուրդին մէջ հակասահմանադրական օրինագիծ մը առաջարկած է հաշուակալութեան օրէնքին վրայ, շատ մը փոփոխութիւններով: Ելմտական նախարարին շուրջը գտնուողները կ՚ըսեն թէ այդ օրինագիծը Սահմանադրութեան հակառակ է և թէ Ճավիտ պէյ մեծ ռազմափորձերէն յետոյ վերջնապէս պիտի հրաժարի:

⁂ Թան Նախարարական տագնապին վրայ խօսելով կ՚ըսէ որ ծագած վէճը դրամի չգոյութեան հետեւանք է, որ պատճառ եղած է զինուորական ապստամբութիւն ծագելուն: Բարիզեան թերթը երկիւղ կը յայտնէ որ զինուորական ապստամբութիւն ծագի Թուրքիոյ մէջ: Թան հեգնօրէն կ՚ըսէ թէ Ճավիտ պէյի բռնած դիրքը Շէվքէթ փաշայի հանդէպ՝ Ֆրանսայի նկատմամբ բռնած դիրքին կը նմանի: Ասոր մէջ յանցանքը Ճավիտ պէյինն է: Թան գրել կուտայ թէ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա գերման ազդեցութեան ենթակայ է, և իր թիկնապահութիւնը կը վտանգէ ամբողջ Եւրոպայի, մանաւանդ Ֆրանսայի շահերը: Գերմանիա ալ պիտի վնասուի Ֆրանսայի չափ: Այդ պատճառաւ, Եւրոպա մամուլէն պէտք է պահանջէ քիչ մը վերապահութիւն, և պէտք է հսկէ որ միջազգային ամէն մրցակցութիւն մամուլի վէճերէն հեռու գտնուի, այսպէս պատերազմի ամէն հաւանականութեան առաջքը առնուած կ՚ըլլայ, թէ՝ Երրեակ Զինակցութեան և թէ Երրեակ Համաձայնութեան համար արկածախնդրական քաղաքականութիւն մը գէշ հետեւանքներ պիտի ունենայ: Այս առթիւ պիտի վնասուին նաեւ Աւստրիոյ ձեռք բերած վերջին յաջողութիւնները և Ֆրանսայի ու Անգլիոյ գերակշիռ շահերը: Ոչ Ռուսիա, ո՛չ Գերմանիա և ոչ ալ Իտալիա շահ չպիտի ունենան իրերու այդ վիճակին մէջ: Թան Հագգը փաշայի խորհուրդ կուտայ հետեւիլ օրէնքին և Սահմանադրութեան, երբ պէտք ըլլայ փոփոխութիւն կատարելու դահլիճին մէջ: Այսպէս սպաները առիթ պիտի ունենան իրողութիւններով ապացուցանելու իրենց հայրենասիրութիւնը:

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Րումելիի երկաթուղիի ընկերութեան կողմէ վերջին կարգադրութիւնները կը կատարուին Սուլթանին Էտիրնէ ուղեւորութեան առթիւ: Զոյգ սալոններով վակօն-սալօնը, որ կայսեր տրամադրութեան տակ պիտի դրուի, երկու տարի առաջ գնուած է, վակօն-ննջարան մըն ալ գահաժառանգ իշխանին և կայսերազուն իշխան Վահտէտտին էֆ.ի տրամադրութեան ներքեւ պիտի դրուի: Սուլթանին հետեւորդներուն պիտի յատկացուին ուրիշ չորս վակօն-ննջարաններ: Հետեւորդները 30 հոգիէ աւելի չպիտի ըլլան: Ընկերութիւնը Սիրքէճիի կայարանին մէջ տեսակ մը հովանոցակ պիտի շինէ, որուն տակէն պիտի անցնի կայսրը, կառախումբ երթալու համար: Կայարանին սալօնը շքեղօրէն յարդարուած պիտի ըլլայ: Ընկերութիւնը ոսկեզօծ և պերճանքի կարասիներ բերել տուած է: Սուլթանը քանի մը վայրկեան հոն պիտի կենայ, կառախումբ նստելէ առաջ: Երկու ընտիր օթոմպիլներ, պատերազմական պաշտօնատան առջեւ փորձ կատարուելէ յետոյ, Սէյտլէր ղրկուած են: Այդ օթոմպիլները կայսեր տրամադրութեան ներքեւ պիտի գտնուին մեծ ռազմափորձերու և զօրահանդէսի մը միջոցին: Ընդհ. Ապահովութեան Տնօրէն Կալիպ պէյ, որ Զօրլու և Սէյտլէր գացած էր, Սուլթանին ուղեւորութեան առթիւ հարկ եղած կարգադրութիւնները ընելու համար, առջի օր Պոլիս վերադարձաւ: Կալիպ պէյ կայսերական հետեւորդներուն մէջ պիտի գտնուի:

ԴԱՂ.ՑՆԻ ՔՈՄԻԴԷՆ

Սինոպի երեսփոխան Րիզա Նուր պէյի դատավարութիւնը վերջացած է և քանի մը օրէն վճիռը պիտի արձակուի: Բացի Տօքթ. Մինիր էֆ.ի վկայութենէն, որ կ՚ամբաստանէ Րիզա Նուր պէյը, և բացի անկարեւոր այցաքարթէ մը, որ թղթածրարներուն մէջ կը գտնուի, ուրիշ ծանր ապացոյց մը չկայ երեսփոխանին դէմ: Պատերազմական Ատեանը նկատելով որ բաւարար ապացոյցներ չեն [illegible], Րիզա Նուր պէյը ազատ պիտի արձակէ քանի մը օրէն:

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Օսմ. Նաւատորմին ի նպաստ կատարուած հանգանակութեան գործին աւելի մեծ մղում մը տալու համար. պետական

ԱՐԵՒԵԼՔ.Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (159)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՕ

ԺԴ.

ԵՐԴՈՒՄԸ

«Առաջինը լախտամահ պիտի ըլլայ:

«Երկրորդը պիտի գլխատուի:

«Բարեգութ հոգիներէն կը խնդրուի Աստուծոյ աղօթել, որպէս զի այդ երկու տարաբախտ դատապարտեալներուն պարգեւէ անկեղծ զղջում մը»:

Քօլիզէի աւերակներուն մէջ առջի օր միեւնոյն բանը լսած էր Ֆրանց. հետեւաբար յայտագրին մէջ բան մը փոխուած չէր բնաւ. ճիշդ միեւնոյն էին մահապարտներուն անունները, մահապատժին պատճառը և եղանակը:

Հաւանաբար, Թրանսթէվէրցին ուրիշ մէկը չէր եթէ ոչ աւազակ Լուիճի Վամբան, իսկ վերարկուով մարդն ալ՝ նաւազ Սէնպան, որ Հռոմի, ինչպէս Բորթօ-Վէքիոյի և Թունուզի մէջ առաջ կը տանէր իր մարդասիրական պաշտօնները:

Սակայն առեն կ՚անցնէր. ժամը ինն էր. Ֆրանց արթնցնելու կ՚երթար Ալպէրը, երբ տեսաւ որ բարեկամը հագուած դուրս կ՚ելլէր իր սենեակէն: Բարեկենդանը իր բարեկամին յուսացածէն աւելի կանուխ արթնցուցած էր Ալպէրը:

—Հիմա որ պատրաստ ենք երկուքնիս ալ, Մոնթէ-Քրիսթօ կոմսին կրնա՞նք այցելել, սիրելի Բասթրինի, հարցուց Ֆրանց, խօսքը պանդոկապետին ուղղելով:

—Անշուշտ, պատասխանեց Բասթրինի. Մոնթէ-Քրիսթօ շատ կանուխ ելլելու սովորութիւն ունի. վստահ եմ որ երկու ժամէ ի վեր անկողնէն ելած է ան:

—Կը կարծէ՞ք որ պատշաճութեան հակառակ չըլլար անոր այցելութիւն տալ այս պահուս:

—Բնա՛ւ:

—Այդ պարագային, Ալպէր, եթէ պատրաստ էք...:

—Բոլորովին պատրաստ, ըսաւ Ալպէր:

—Երթանք մեր դրացին շնորհաւորենք իր բարեկրթութեան համար:

—Երթանք:

Ֆրանց եւ Ալպէր անդաստակէն միայն պիտի անցնէին՝ պանդոկապետը, անոնց առջեւ իյնալով, դուռը զարկաւ. ծառայ մը եկաւ դուռը բացաւ:

—Ֆրանսացի ազնուականը հո՞ս է, հարցուց պանդոկապետը:

Ծառան խոնարհութիւն մը ընելով նշանացի հասկցուց հիւրերուն որ կրնան ներս մտնել:

Երկու սենեակներէ անցան, որոնք մեծ պերճանքով մը կահաւորուած էին, բան մը որուն չէին սպասեր Բասթրինիի օթէլին մէջ: Վերջապէս սալօն մը հասան, որ անթերի վայելչութեամբ մը յարդարուած էր: Թրքական գորգ մը փռուած էր տախտակամածին վրայ, ու ամէնէն հանգստաւէտ կարասիները կը կարկառէին իրենց կլոր բարձերը և հակած յենարանները: Վարպետներու փառաւոր նկարներ, հիանալի զէնքերու խառնուած, պատին վրայ կախուած էին. դռներուն առջեւ կը ծփային օթոցէ մեծ վարագոյրներ:

—Եթէ երկու Ն. Վսեմութիւնները հաճին նստիլ, պարոն կոմսին իմաց պիտի տամ ձեր այցելութիւնը, ըսաւ ծառան:

Ու այդ դռներէն մէկուն մէջ աներեւութացաւ սպասաւորը:

Այն պահուն երբ դուռը բացուեցաւ, նուագարանի մը ձայնը լսեցին երկու բարեկամները. բայց նուագարանին ձայնը շուտ մը մարեցաւ. դուռը բացուելուն եւ գոցուելուն առեն երաժշտական ներդաշնակութեան շունչը թափանցած էր սալոնէն ներս:

Ֆրանց եւ Ալպէր իրարու երես նայեցան և նայուածքնին ուղղեցին կարասիներուն, նկարներուն եւ զէնքերուն վրայ: Երկրորդ նայուածքով մը աւելի փառաւոր գտան առաջինէն:

—Ի՞նչ կ՚ըսէք ասոր, հարցուց Ֆրանց:

—Սիրելիս, ես կը կարծեմ որ մեր դրացին սեղանաւոր մըն է որ սպանիական արժեթուղթերուն վրայ «ա լա պէս» խաղցած է, կամ թէ կեղծ անունով ճամբորդող իշխան մըն է:

—Լռութիւն, ըսաւ Ֆրանց. հիմա պիտի հասկնանք. ահաւասիկ կուգայ:

Արդարեւ, ծխնիներուն վրայ դարձող դրան մը ձայնը լսեցին այցելուները. գրեթէ միեւնոյն առեն օթոցէ վարագոյրը բացուեցաւ եւ ներս մտաւ բոլոր այդ հարստութեանց տէրը:

Ալպէր դիմաւորեց ներս մտնողը, բայց Ֆրանց գամուած մնաց իր տեղը:

Ներս մտնողը ուրիշ մէկը չէր բայց եթէ Քօլիզէի վերարկուով մարդը, օթեակին անծանօթը, Մոնթէ-Քրիսթօյի խորհրդաւոր ասպնջականը:

ԺԵ.

ԼԱԽՏԱՄԱՀԸ

—Պարոններ, ներողութիւն, ձեզի կանխաւ իմաց տալուս համար, ըսաւ Մոնթէ-Քրիսթօ, ներս մտնելով: Չէի ուզեր պատշաճութեան հակառակ գործել առտուն կանուխ ձեզի այցելելով: Մնաց որ, ինծի իմաց տուած ըլլալով ձեր այցելութիւնը, ձեր տրամադրութեան տակ դրի ինքզինքս:

—Ֆրանց եւ ես բիւր շնորհակալութիւն կը յայտնենք ձեզի, ըսաւ Ալպէր. մեծ տաղտուկէ մը կ՚ազատէք մեզ. ցնորական կառքեր կը ստեղծէինք, երբ ձեր շնորհալի հրաւէրը հասաւ մեզի:

—Այդ մասին Բասթրինիին է յանցանքը որ այդքան անձկութեան մատնուած էք երկար ատեն, յարեց կոմսը, երկու երիտասարդներուն ցոյց տալով բազմոց մը, որպէս զի անոր վրայ նստին: Պանդոկապետը այդ մասին բան մը չըսաւ ինծի, առանձին եւ կղզիացած ըլլալս համար, դրացիներուս հետ ծանօթանալու առիթ կը փնտռէի: Երբ իմացայ որ կրնայի օգտակար ըլլալ ձեզի, տեսաք թէ ի՛նչ փութկոտութեամբ օգուտ քաղեցի առիթէն, իմ յարգանքներս ընծայելու համար ձեզի:

Երկու երիտասարդները յարգական խոնարհութիւն մը ըրին: Ֆրանց բառ մը չէր գտած ըսելու. տակաւին ոեւէ որոշում չէր տուած, քանի որ չէր գիտեր թէ կոմսը փափաք ունէ՞ր զինքը ճանչնալու կամ իրմէ ճանչցուելու: Հետեւաբար ինք ալ չէր գիտեր թէ ոեւէ բառով ակնարկութիւն ընելո՞ւ էր անցեալին, եթէ ոչ ապագային ձգելու էր այդ գործը, նոր ապացոյցներ ձեռք անցընելու համար:

(Շարունակելի)

պաշտօնատարներու ամսաթոշակներէն հարիւրին 3 վար պիտի տրուի։ Այդ մասին օրինագիծ մը պատրաստուելով Խորհրդարանին պիտի ներկայացուի։

*** Ֆեթհի-Պիւլէնտ զրահաւոր շաբաթէ մը ի վեր թորփիլարձակութեան և թնդանօթաձգութեան փորձեր կ՚ընէ Մարմարայի մէջ։ Պարպարոս Խայրէտտին ալ կը մասնակցի փորձերուն։ Եար-Հիսար թորփիլանաւը միացած է նաւատորմին։ Երկու թորփիլանաւեր ալ նորոգուած ըլլալով, վաղը Ոսկեղջիւրէն դուրս պիտի ելլեն, նաւատորմին միանալու համար։

ԵՊԱՐՔՈՍԸ ԵՒ ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Տ. Եօաքիմ Պատրիարքը Ա. գործակատարը ղրկեց Բ. Դուռ, եպարքոսին հետ տեսակցութիւն մը խնդրելու համար։ Հագգը փաշա պատասխանեց թէ այս միջոցին շատ զբաղած ըլլալուն համար, չէր կրնար ընդունիլ պատրիարքին այցելութիւնը, բայց մօտերս իմաց պիտի տար տեսակցութեան օրը։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Վերջին տեղեկութեանց նայելով, Ֆրանսական կառավարութիւնը Պոլսոյ իր դեսպանատան միջոցաւ ծանուցած է թէ գործադուլի առթիւ շատ զբաղած ըլլալուն, չի կրնար հինգ-վեց օրէն առաջ պատասխան մը տալ։ Այդ իրողութենէն ու Ֆրանսական թերթերու լեզուէն կը հետեւի թէ Ֆրանսա ետ չի կենար իր առաջարկած երաշխաւորութեան պայմաններէն, բան մը որուն համար հարկ պիտի ըլլայ բանակցութիւնները քանի մը օր ալ շարունակել։ Ճավիտ պէյի ու Քրէտի Իմօպիլիէի միջեւ կնքուած պայմանագրութեան պայմանաժամը երէկ աւարտեցաւ։ Յայտնի չէ թէ պիտի նորոգուի՞։

*** Բօրիզի Մաթէն թերթը կը հաւաստէ թէ Ֆրանսա Թուրքիոյ հետ 150 միլիոն Ֆր.ի փոխառութիւն մը կնքած է։ Բարիզեան թերթը կ՚աւելցնէ թէ համաձայնութեան բնագիրը Կ. Պոլիս ղրկուած է ստորագրուելու համար։

*** Թանին կ՚ըսէ թէ սխալ է այն լուրը, որուն համաձայն, փոխառութեան մասին կատարուած բանակցութիւնները գոհացուցիչ կերպով վերջացած են։ Թուրք թերթը նոյնպէս կը հերքէ բանակցութեանց խզուած ըլլալուն լուրը։ Բայց ամէն պարագայի մէջ, կ՚աւելցնէ Թանին, Նախարարական տագնապի մը զրոյցը գէշ տպաւորութիւն մը առաջ բերած է Եւրոպայի ելեւմտական շրջանակներուն մէջ։

*** Հավաս գործակալութեան մէկ զեկոյցը կ՚ըսէ. «Զանազան լրագիրներ ծանուցած են թէ սկզբունքով համաձայնութիւն գոյացած է Բարիզի օսմ. դեսպանատան ու Ֆրանսական կառավարութեան միջեւ, և թէ այդ համաձայնութեան բնագիրը օսմ. կառավարութեան հաւանութեանը ենթարկուած է։ Այդ լուրը ճիշդ է։ Բայց համաձայնութեան պայմանները սխալ են։ Ֆրանսական կառավարութիւնը բանակցութեանց սկիզբը պահանջած երաշխաւորութիւններէն և ո՛չ մէկէն չէ հրաժարած, օսմ. պարտաթուղթերը Բարիզի սակարանին մէջ ընդունելու համար։

*** Վիէննական թերթերը սա տեղեկութիւնները առած են Բարիզէն. «Փոխառութեան մասին կատարուած ֆրանքօ-թուրք յարաբերութիւնները կը շարունակուին։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշօնի և ելմտական նախարար Պ. Քօշըրիի միջեւ համաձայնութիւն գոյացած է։ Երկու ֆրանսացի պաշտօնատարներ օսմ. ելմտական վարչութեան մէջ պիտի մտնեն, մէկը ելմտական պաշտօնատան և միւսը Հաշուակալութեան Ատեանին մէջ։ Երկու կառավարութեանց միջեւ գոյացած համաձայնութեամբ Ֆրանսայի պիտի տրուի զինուորական յանձնարարութեանց մեծ մասը։ Թուրքիա Ֆրանսայի նախապատուութիւն պիտի տայ ռազմամթերքներու, մարտանաւերու, հրացաններու եւ թնդանօթներու յանձնարարութեան համար։ Փոխառութեան գումարը 150 միլիոն ֆրանքէն աւելի չպիտի ըլլայ։ Եթէ Թուրքիա աւելի դրամի պէտք ունենայ, նոր բանակցութիւններ պիտի կատարուին։

Պ. ՎԵՆԻԶԷԼՈՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

Թայմզ կը գրէ. «Ընդհանրապէս կը կարծուի որ եթէ Վենիզէլոս ընդունի Յունաստանի դահլիճին նախագահութիւնը, Բ. Դուռը Աթէնքի իր դեսպանը ետ պիտի կանչէ և Յունաստանի հետ իր ունեցած դիւանագիտական յարաբերութիւնները պիտի խզէ։ Ասանկ ընթացքի մը հետեւելով Թուրքիա երբեք չի կրնար շահիլ արեւմտեան տէրութիւններու համակրութիւնը կրետական խնդրին մէջ։ Եւ սակայն պատճառներ կան որոնք կարծել կուտան թէ օսմ. կառավարութեան վրայ բուռն ճնշում մը կը բանեցուի, որպէսզի այդպիսի իրաւախոհութեան հակառակ վարմունք մը ունենայ ան։»

ՔՈԼԵՐԱՆ

Առջի օր, քսանըչորս ժամուան մէջ, քոլերայէ ոեւէ դէպք չարձանագրուեցաւ մայրաքաղաքին մէջ։

*** Երէկ առտու, Գանտիլլիէն կամուրջ եկող շոգենաւի մը մէջ Թուրք կին մը սկսաւ փսխել, հարաւային հովին պատճառաւ նաւը տատանելուն համար։ Ասոր վրայ խուճապ մը տիրեց շոգենաւին մէջ։ Ամէն ոք սկսաւ վախնալ թէ քոլերայէ բռնուած էր կինը։ Ի վերջոյ թաղապետական պաշտօնեաներ գալով հաստատեցին թէ կինը քոլերայի նշաններ չէր ցուցներ։ Ու շոգենաւին յաճախորդները հազիւ գիտցան սրտով իրենց գործին գացին, քիչ մը յուզում կրելէ յետոյ։

ԴԱՒԱԴՐԱԿԱՆ ՓՈՐՁԸ

Զիպէֆչիի մէջ երկաթուղիին գծին վրայ ի գործ դրուած դաւադրական փորձի մասին քննութիւնները առաջ կը տարուին։ Տեղական իշխանութիւնները երկու անձերու հետքը գտած են, որոնց փախուստը տեսնուած է փորձէն քանի մը վայրկեան յետոյ։ Այդ անձերը երկաթուղիի գծէն 200 մէթր հեռու նշմարուած են։ Ոչ և է պաշտօնական տեղեկագիր չէ հասած երկաթուղիի ընկերութեան։ Երկաթուղիի պաշտօնեաները մանրակրկիտ հարցաքննութեան մը կ՚ենթարկուին։ Մանրամասն տեղեկագիր մը պիտի ղրկուի երկաթուղիի տնօրէնութեան։

ՉԸՐԱՂԱՆԻ ՊԱԼԱՏԸ
ԵՒ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Հինգ ճարտարապետ-ճարտարագէտներ, առաջի օր, եպարքոսին ներկայացուցին Չըրաղանի վերաշինութեան մասին իրենց պատրաստած տեղեկագիրը։ Եթէ երբեք այրած պալատը Խորհրդարանի շէնք չծառայէ, այն ատեն կարելի պիտի ըլլայ կանգուն մնացած պատերուն մէկ մասը գործածել։ Արդարեւ, արդի բաժանումներով կարելի չպիտի ըլլայ Խորհրդարանի սրահներ շինել։ Ձմեռը վրայ հասնելուն և Խորհրդարանը մօտերս բացուելուն համար, արդի շէնքին մէջ նորոգութիւններ կը կատարուին։ Բայց յառաջիկայ տարի Խորհրդարանի հիմնական շէնքին մէջ կարեւոր նորոգութիւններ պիտի կատարուին, որպէսզի 5-6 տարի կարելի ըլլայ գործածել զայն մինչեւ որ Չըրաղանի պալատը իբր Խորհրդարան վերաշինուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԴԱՇՆԱԿԻՑ
ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Պատճառներ կան որոնք հաւատալ կուտան թէ այս պահուս նախնական բանակցութիւններ կ՚ըլլան Պուլկար և Սերպ կառավարութիւններուն միջեւ, որպէսզի այս երկու տէրութիւնները համանման քաղաքականութեան մը հետեւին Պալքաններու մէջ։ Կը կարծուի թէ այս բանակցութիւններուն պատճառն է Թուրք-Ռումանական պայմանագրութիւնը և թէ այն պարագային երբ այս պայմանագրութիւնը վերջնականապէս կնքուի, Գարատաղ և Յունաստան ալ պիտի գործակցին, կ՚ըսէ Թայմզ։

ՄԵԾ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ

Պապա-Էսքիէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ընդհարումներ կը կատարուին Պապաէսքիի և Գոզլաճայի միջեւ գտնուող գագաթներուն վրայ։ Կռուող զինուորները Բ. զօրաբանակին կը պատկանին, որոնք երկու մասի բաժնուած են, արեւմտեան բանակ և արեւելեան բանակ։ Արեւելեան բանակը կը նահանջէ, արեւմտեան բանակի զինուորներուն կողմէ հալածուելով։ Շէվքեթ Թորղութ փաշա և հրամանատար Էնվէր պէյ ներկայ գտնուած են այդ ռազմափորձերուն։

*** Չորլուի մէջ գտնուող Ա. զօրաբանակի ընդհ. բանակատեղիէն հասած հեռագրի մը համաձայն, ռազմափորձեր կատարուած են Խօքսիզէի մէջ։ Երկու զօրաբաժիններէն առաջինին կը հրամայէր Սալիհ փաշա և երկրորդին գնդապետ Հասան Իզզէթ պէյ։ Առաջին օրը Հասան Իզզէթ պէյի զօրաբաժինը, հակառակորդին ռազմագիտական սխալներէն օգտուելով, փայլուն յաջողութիւն մը ունեցած է առաջին զօրաբաժինը։ Այս վերջինը, գիշեր ատեն, ռազմագիտական կարեւոր դիրքեր գրաւած է, գիշերային գնացք մը կատարելէ յետոյ, որ բուռն յարձակումով մը վերջացած է։ Առջի օր ալ այդ երկու զօրաբաժինները քանի մը ժամ կռուած են իրարու հետ։ Երէկ ալ ռազմափորձերը առաջ տարուած են Ֆօն Տէր Կօլց փաշայի ներկայութեանը։

*** Պատերազմական Նախարարութեան խորհրդական Ֆաւզի փաշա ռազմափորձի դաշտէն մայրաքաղաք դարձաւ։ Պատերազմական Նախարարը, երէկ, Չորլու մեկնեցաւ կառախումբով։ Նախարարին բացակայութեանը միջոցին, խորհրդականը պիտի վարէ գործերը։

*** Սապահի Պապա-Էսքիի թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցած է Ֆօն Տէր Կօլց փաշայի հետ։ Գերման զօրավարը իր ջերմ գոհունակութիւնը յայտնած է մէկ տարուան մէջ օսմ. զինուորներու գործած յառաջդիմութիւններուն համար։ Ֆօն Տէր Կօլց փաշա մասնաւորապէս գոված է Բ. զօրաբանակի հրամանատար Ապտուլլահ փաշան։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ

Հեռագրական գործակալութիւն մը Պելկրատէն սա հեռագիրը ստացած է, հոկտ. 9 թուով.— «Մեր թղթակիցը, որ միշտ լաւատեղեակ է, կրցած է ձեռք անցնել բնագիրը այն հարցազրուցման զոր յառաջդիմական կուսակցապետ Պ. Նովաքովիչ և ազգայնական Պ. Ռիպարաց Ազգ. Ժողովին մէջ Նախարարութեան պիտի ուղղեն Թուրքեւսերպ յարաբերութեանց վիճակին վրայ։ Հարցազրուցողները պիտի ըսեն.— «Կը հաւատաք թէ Թուրքեւսերպ յարաբերութիւնները լաւ են, սակայն Թուրքիոյ հետ հիւպատոսական պայմանագրութիւն մը և առեւտրական դաշնագրութիւն մը կնքուած ըլլալուն հակառակ, Թուրքիայէն ուղղուած լուրեր կը ծանուցանեն թէ Մակեդոնիոյ մէջ զէնքերը հաւաքուած միջոցին Թուրք իշխանութիւնները կը հալածէին օսմանեան Սերպերը Ռումէլիի նահանգներուն և Նովի-Բազարի գաւառին մէջ։ Կ՚երեւայ թէ այս ընթացքը արդիւնք է Բ. Դրան բաղձանքին՝ ինքզինքը արդարացնելու Ալպանացիներուն առջեւ, որոնք կ՚ըսէին թէ զէնքերու հաւաքումը ձեւակերպութիւն մըն է, նկատելով որ սա կարծիքը կայ թէ միայն քրիստոնեաներուն զէնքերը առնուած են։ Այս իրողութեանց յաջորդեց որոշում մը. Թուրքիայէն հեռացնել սերպ հպատակ ուսուցիչները, օսմ. Սերպերուն հին ատեններէ ի վեր տրուած առանձնաշնորհումներուն և Թուրքեւսերպ դաշնակցութեան հակառակ։ Քանի որ Թուրքիա սերպ վարժարաններուն նպաստ չի տար, այդ որոշումը օսմանեան Սերպերը պիտի զրկէ վարժարաններէ։ Հարցապնդողները բացատրութիւն պիտի պահանջեն, քանի որ թուրքսերպ դաշնագրութիւնները գործադրութեան մէջ են միշտ։ Նոյնպէս պիտի ուզեն գիտնալ թէ կառավարութիւնը ինչպէս նկատի կ՚առնէ օրթոտոքս եկեղեցիներուն տրուած ինքնօրինութիւնները, որոնց մէջ է նաեւ սերպ եկեղեցին, թէ Սերպիա խորհած է շահագրգռուող միւս պետութեանց՝ Յունաստանի, Գարատաղի, Պուլկարիոյ ու Ռումանիոյ հետ հաւաքական ձեռնարկ մը ընել, միանգամայն թէ Բ. Դուռնէն բացատրութիւններ ուզած է Սերպերու հալածման մասին։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԵՊՔԵՐ

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Բալլըխանի մէջ արհեստաւոր Մարքօ, որ անբուժելի հիւանդութենէ մը կը տառապէր, առջի առտու, ըէվոլվէր պարպելով բերնին մէջ, անձնասպան եղաւ։ Ծանր վիճակի մը մէջ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

ՄԱՀԱՑՈՒ ԱՐԿԱԾ.— Ութը տարեկան տղայ մը Պոլսոյ կողմը, Շահզատէ Պաշը, պատուհանէն վար ինկնալով մեռաւ։

*** 14 տարու տղայ մը Հայտար Փաշայի մէջ պարապ գետնի մը վրայ կը խաղար, երբ հորի մը մէջ ինկաւ ու խեղդուեցաւ։

Տեսնել Դ. էջը Զէնիթ ժամացոյցի ծանուցումը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՃԱՌ

Ս. Յակոբի Որբանոցին աշակերտները նորէն իրենց վրայ խօսեցնել կուտան և, բնականաբար, նորէն աննպաստ կերպով։

Այդ բարեգործական ու կրթական հաստատութեան կողին վրայ բացուած վէրքը որ սպիացած կը կարծուէր, կրկին երեւան կուգայ, այս անգամ փտախտի փոխուած և ասիկա անխուսափելի էր, քանի որ, Պատրիարք ու Վարչութիւն, փոխանակ նշդրակով մէկ անգամէն փտութիւնը կտրել վերցնելու, առժամեայ ամոքիչ դեղերով ուզեցին բուժումը կատարել։

Փորձը, ափսո՜ս, ցոյց տուաւ թէ ընտրուած միջոցը յաջողութիւն չէր և թէ խելացիութիւն պիտի ըլլար հետեւիլ Որբանոցի Խնամակալութեան՝ և մանաւանդ, անոր գործօն անդամներէն, Ներսէս էֆ. Օհանեանի խորհուրդներուն։

Ահա՛ այդ «Որբերուն» վերջին չարատակութիւնը։

Ս. Յակոբի Որբանոցէն հիւանդանոց փոխադրուած 10 տղաքներէն (որոնք կրկին Որբանոցը ընդունուած էին Վարչութեան ամոքիչ տնօրէնութեամբ, փոխանակ ի սպառ վտարուելու) Պօղոս Կարապետեան, իր ընկերներէն Հայկ Ղազարոսեանի, Աւետիս Պետրոսեանի, Երուանդ Նշանեանի և Ստեփան Սեպուհեանի հետ, որբանոցի պարտէզին վերեւը սաստիկ կռուի կը բռնուին Զէյթուն Պուրնուի գործարանին թուրք տղոց հետ, թռչունի մը խնդրին առթիւ։

Այս միջոցին վերյիշեալ Պօղոս, զմելիով մը կռնակէն կը վիրաւորէ նոյն գործարանին տղաքներէն Օսման Ճաֆէր անուն տասներեք տարեկան մէկը։ Վիրաւորեալ Օսման հիւանդանոցին դրան առջեւ կը բերուի արիւնոտ վիճակի մէջ, իր ընկերներուն և մէկ քանի զինուորներու միջոցաւ, որոնք ահագնագոյն ձայներով կը պոռան և կը պահանջեն որ տղան վիրաւորող Պօղոսը իրենց յանձնուի... քիչ յետոյ պահականոցէն ոստիկաններ ալ կը հասնին ու Պօղոսի և իր ընկերներուն յանձնումը կը պահանջեն։

Վերջապէս Պօղոս և իր ընկերները կը տարուին պահականոց, ուր առաջին հարցաքննութեան կ՚ենթարկուին և գիշերը ուշ ատեն, կը վերադարձուին հիւանդանոց, միւս օրը կրկին իրենց յանձնուելու պայմանաւ։

Վիրաւորուած Օսմանին բժշկական նախնական դարմանները կը տրուին հիւանդանոցին մէջ, Թաղային՝ բժիշկներուն ձեռքով. Հիմա հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնն ու Որբանոցի Խնամակալութիւնը Պատրիարքարանէն խնդրած են վերջնական կարգադրութիւն մը ընել այս մասին։

Դժբաղդաբար այժմէն կրնանք վստահ ըլլալ թէ քանի որ խնդրին կարգադրութիւնը պատրիարքարանին թողուած է, որ եւ է արմատական գործ չպիտի տեսնուի և պարբերաբար առիթ պիտի ունենանք արձանագրելու այդ մոլորեալ տղոց տխուր չարաճճիութիւնները։

Իցիւ թէ պատրիարքարանը իր թուլամորթ ապիկարութեան գիտակցութիւնը ունենար գոնէ այս անգամ և որբանոցի մաքրագործումը, լիազօր իշխանութեամբ խնամակալութեան յանձնէր։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԶԸՆՏՐՈՒԱԾ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ

Ազգ. Ընդհ. Ժողովի Մայր Դիւանը անկէ առաջ քանիցս յանձնարարած էր ազգ. վարչութեան որպէսզի սահմանադրաբար հրահանգ տայ այն թաղերուն ու գաւառներուն որոնք իրենց երեսփոխանները ընտրած չեն դեռ. Պատրիարքարանը իր կարգին թէեւ նոյն յանձնարարութիւնը կատարած՝ բայց մօտաւորապէս 20-25 երեսփոխաններ չէին ընտրուած ու յաւիտենական խնդիրը— 71 թիւր—կը մնար օրակարգին վրայ։ Վերջին անգամ ըլլալով Պատրիարքարանը խիստ նամակներ ղրկեց մայրաքաղաքիս հեռաւոր թաղերուն և գաւառներուն, յայտարարելով որ եթէ կրկնեն իրենց այս զանցառութիւնը և անհոգութիւնը ծանր պատասխանատուութիւն հրաւիրած պիտի ըլլան իրենց վրայ։ Ահա ասոնց ցանկը.—Բերա-Գասըմ փաշա, Գուրուչէշմէ, Պալաթ, Սամաթիա, Նարլը Գափու, Պէօյիւքտէրէ, Գրնալը, Գարթալ, Ուրֆա, Պանտրմա, Պալըքէսէր, Սղերդ, Խարբերդ, Պաղտատ, մէկ մէկ, իսկ Մաքրիգիւղ, Սան Ստեֆանօ երկու և Կէտիկ փաշա երեք։

ԱՅՐԻԱԽՆԱՄԸ

Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ նիստ գումարեց առջի օր Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Այս գումարման ներկայ գտնուեցաւ Հանրմեան անուն արհեստագէտ մը, և գուլպայի ու զանազան մեքենայի գործերու վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ տուաւ։ Յանձնաժողովը մտադիր է Կիլիկեան բռնաքանդիր գաւառներու մէջ տեղական պէտքերուն համաձայն արհեստանոցներ հաստատել և ասոր համար ուսումնասիրութիւններ կը կատարէ, տեղեկութիւններ կը քաղէ, որպէսզի ըլլալիք ծախքը և ձեռք բերուելիք արդիւնքը որոշուի։

ԳԱՒԱՌԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԸ

Մէկ քանի գաւառներէ Պատրիարքարան հասած են հեռագիրներ որոնք կը ծանուցանեն թէ Ազգ. վարժարաններու ուսուցիչները, դարձեալ զինուոր կառնեն։ Գործակատարութեան յանձնուեցաւ հարկ եղած դիմումը ընել պատկանեալ իշխանութեան մօտ։

ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ ԽՆԴԻՐ

Բանկալթի Ազգ. գերեզմանատան համար Հայ-կաթոլիկներու կողմէ խնդիր եղած ըլլալով, դատական նախարարութիւնը որոշած է երկու Հայ և երկու Հայ-Կաթոլիկներէ յանձնաժողով մը կազմել, որպէսզի այս խնդիրը ուսումնասիրեն և տեղեկագիր մը տան, որպէսզի անոր համեմատ Պետական Խորհուրդը իր որոշումը տայ։

ՇԻՇԼԻԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Շիշլիի երիտասարդներու Միութեան ի նպաստ հանդէս մը պիտի սարքուի այս կիրակի ցերեկ Բերայի Արուեստանոցի սրահին մէջ։ Շահեկան նորութիւններով լեցուն բրօկրամ մը։ Պիտի ատենախօսեն Տօքթ. Րիզա Թեվֆիք և ուրիշներ. արտասանութիւններ պիտի ընեն՝ Պ. Պ. Ենովք Շահէն, Գրիգոր Բագրատունի, Միսաքեան և ուրիշներ։ Հայկական պար, մեներգ, խմբերգ և ֆանֆառ։ Պիտի ներկայացուին երկու զաւեշտներ. «Ողջնցող մեռեալը» և «Երկու անվարտի»ները։ Մուտք երեք ղուրուշ։

ԴԱՍ-ԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Վաղը 9 հոկտ. երեկոյեան ժամը 2ին (Ը. Թ.) Սամաթիոյ Սահակեան վարժարանին մէջ տեղի պիտի ունենայ հրապարակային դասախօսութիւն։ Պիտի դասախօսէ ընկեր Ս. Սապահ Գիւլեան։ Նիւթն է «Արմատականութեան (Ռատիկալիզմի) փիլիսոփայութիւնը»։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Ծանօթ փաստաբան և Իրաւաբանական վարժարանի ուսուցիչ Տիրան էֆ. Երկանեան երէկ «Մէսաժըրի»ի «Սէնէգալ» շոգենաւով Իզմիր մեկնեցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ ԿՈՒԶՈՒԻ

Կիլիկիոյ Որբախնամ գործին համար կարեւոր պաշտօնեայի մը պէտք կայ։ Թեկնածուներէն կը պահանջուի գիտնալ լաւ Թուրքերէն և հայերէն լեզուները ու կարդալ այս լեզուներով և թղթակցելու հայրե բանել։ Փափաքողները պէտք է դիմեն Որբախնամի գրասենեակը։

ՍՏԱՑԱՆՔ

«Պատմութիւն Հռոմէացւոց», հեղինակութիւն Մ. Գ. Տալեանի, գին՝ 5 ղրշ.

Օ ՌԸՆԱՐ ՊԼԷՕ
Ա. ՇԱՓՄԱՃԵԱՆ
ՓՈՒԹԱՑԷ՛Ք, ՓՈՒԹԱՑԷ՛Ք ԵՒ ԴԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՄՈՒՇՏԱԿԵՂԷՆԻ
ՀՐԱՇԱԼԻՔՆԵՐԸ

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին ձմրան գլխարկներու մօտէլներ, մուշտակէ թօքեր, մուշտակներ, էթօլներ, փողկապներ եայլն։ Մուշտակեղէնի անվիճելի մասնագէտ Պ. ՀԱՅՄՈՎԻՉ, որ այդ վստահելի վաճառատան՝

„Օ ՌԸՆԱՐ ՊԼԷՕ"
Բերա Բասաժ Բանայիտ թիւ 3-4

տէրն է անտարակոյս ճաշակով մը ընտրութիւններ ըրած է։

Պ. ՀԱՅՄՈՎԻՉ փափաքելով իր բազմաթիւ յաճախորդները գոհացնել վայելչութեան և կատարելութեան տեսակէտով, Եւրոպա կատարած ուղեւորութեան միջոցին գնած է վերջին նորաձեւութեան համաձայն պատրաստուած ամէն տեսակ ձմեռնային գլխարկներու և մուշտակներու մթերք մը,

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ

ԼՈՒՎՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
209, ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, 209
ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԷ
ՊԱՏԻ ՆԿԱՐՈՒՆ ԹՈՒՂԹԵՐ ԵՒ ԼԻՆՔՐՈՒՍԹԱ
ԿԵՐՊԱՍԸ, ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԱԾ, ԹԻՒԼԷ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԿԻՊԻՒՐԷ
ՎԱՐԱԳՈՅՐՆԵՐ

ԱՆԿՈՂՆԻ ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԷ
ԳՈՐԳԵՐ
ՍՓՌՈՑՆԵՐ, ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԱԾ, ՊԱՐԶ
ԵՒ ՊՕՆ-ՖԱՄ
ԼԻՆՕԼԷՕՄ ԵՒ ՄՈՒՇԱՄՊԱ

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ ՓԱԿ ԵՆ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ 8—20

Ս. Ժ. ՎԱՍԻԼԱԹՕ
Ղալաթիա, թիւնէլի կից, թիւ 18
ՇԱՊԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԳԱՒԱՌՆԵՐԷՆ ԵՂԱԾ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ Կ՚ԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԵՒ
ԽՆԱՄՔՈՎ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻՆ

ՏԻԿԻՆՆԵՐ,
ՁԵՐ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐԸ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵԼԷ ԱՌԱՋ
ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ
Տ. ՌՕՍԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Բերա, Վարիէթէ թատրոնին մօտ, Սիթէ տ՚Ալէբի անկիւնը
Մեծ մթերք կիներու յատուկ նորաձեւ ճերմակեղէններու

Պատրաստ եւ չափու վրայ ճերմակեղէններ, որոնք անմրցելի են։

Ծանօթ.— Նորաձեւ ՍԹԷԼԼԱ սեղմիրաններու մեծ մթերք մը հասած է վաճառատունը։

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ՍՈՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ, ՀԱՄՈԶՈՒՄ ԳՈՅԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ 11

«Քրիստոնէական Բարոյագիտութիւն» կազմեց Գրիգորիս Ա. քահանայ Երզնկեանց։ Թիֆլիզ. գին՝ 50 կոպէկ.

«Արօր» կիսամեայ Հանդէսի 6-7րդ միացեալ թիւերը։

Պ. ԿՐԻԲԱՐԻՍ

Յունաստանի նոր արտաքին գործոց նախարար Պ. Կրիբարիս ունկնդրութիւն մը խնդրած է Սուլթանէն։ Պ. Կրիբարիս յառաջիկայ երեքշաբթի Աթէնք պիտի մեկնի։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Բ. Դրան շրջանակներուն մէջ Պարսկաստանի դէպքերը մեծ տպաւորութիւն առաջ բերած են։ Անգլիական կառավարութեան կողմէ Պարսկաստանի տրուած վերջնագիրը մեծ մտահոգութիւն առաջ բերած է, և ձեռք առնուելիք միջոցները կ՚ուսումնասիրուին, եթէ երբեք Անգլիա և Ռուսիա միջամտեն պարսկական գործերուն։

Բ. ԴՈՒՌԸ ԵՒ Պ. ՎԵՆԻԶԷԼՈՍ

Արտաքին գործոց պաշտօնատան դիւանապետ Սայիտ պէյ օրագրողի մը յայտարարած է թէ Պ. Վենիզէլոս եթէ երբեք նոր կնճռոտութիւններ յարուցանէ, օսմ. կառավարութիւնը հարկ եղած միջոցները ի գործ պիտի դնէ, օսմ. շահերը և ազդեցութիւնը պաշտպանելու համար։

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՅՑ

Երէկ, Յունաց Պատրիարքին փոխանորդը, Խառն Ժողովին առաջին քարտուղարին հետ, հելլենական դեսպանատունը գնաց և պատրիարքին կողմէ շնորհաւորեց Պ. Կրիբարիսը, Յունաստանի արտաքին գործոց նախարար անուանուելուն առթիւ։

ՏՊԱՐԱՆ ՇԱՆԹ

Ուրախ ենք յայտարարելու մեր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ տպագրական նոր կազմածներով և բոլորովին նոր տառերով սկսած ենք գործել նոյն [illegible] տեղը. 9. Ճամի փողոց, Ղալաթիա։

Ինչպէս ծանօթ է, ինը ամիսէ ի վեր փակ կը մնար Շանթ տպարանը, հրդեհին աղէտքէն աւելի՝ մեր հաստատութիւնը ապահովագրող «Ռօսիա» ընկերութեան Թուրքիոյ գործակալ Պ. Արտաշէս Հէւրմիզի այս առթիւ ցոյց տուած անհարկի դժուարութիւններուն և իր ստորագրութիւնը չյարգելու անորակելի բարեխղճութեան՝'՛ շնորհիւ։

Այս պարագան կը յիշենք ո՛չ թէ մեր անձնական վնասին վրայ ծանրանալու, այլ նախ բացատրելու համար մեր տպարանին այսքան ուշ վերաբացուելուն պատճառը, երկրորդ,— ինչ որ աւելի կարեւոր է,— զգուշացնելու համար հասարակութիւնը այն կարգի գործակալներէն, որոնք իբրեւ թէ հրդեհին աղէտը դարմանելու պաշտօն ունին, բայց երկրորդ և աւելի աղետալի աղէտ մըն ալ իրենք կը դառնան պատահաբար իրենց ճիրաններուն մէջ իյնողներու գլխուն։ Կը սիրենք յուսալ թէ մեր կամքէն անկախ այս դադարին համար ներողամիտ պիտի հաճին ըլլալ մեր յարգելի յաճախորդները և պիտի շարունակեն պատուել մեզ իրենց նախկին վստահութեամբ։

Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

ԶԵՆԻԹ

Տիեզերապէս ճանչցուած իբր լաւագոյն ժամացոյցը եւ պաշտօնապէս ընդունուած հետեւեալ վարչութիւններէն.

Անատոլուի օսմանեան երկաթուղիներու ընկերութիւն
Շիրքէթը Խայրիյէ
Օսմանեան ռազմական զօրաց վարչութիւն
Իտալիոյ պետական երկաթուղիները
Ռուսական երկաթուղիները
Յունական երկաթուղիները

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ՓԱՐԻԶԻ 1900Ի ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ

ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՑՄԱՆ, ԱՆԴԱՄ ԺԻՒՐԻԻ, ՄԻԼԱՆԻ 1906Ի ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

Նէօշաթէլի (Զուիցերիա) դիտարանին 1909ի պետական մրցման մէջ ճշդութեան այնպիսի աստիճանի մը հասած է, որուն և ոչ մէկ ժամացոյց հասած էր մինչեւ այն ատեն։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՆԻՔԷԼ, ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ

Կը ծախուի հետեւեալ վաճառատունները՝

Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ.	Ժ. ԲԱԼՈՒՔՃ	ԵՓՐԵՄԵԱՆ
Ճէյալ պէյ խան	Բերա եւ Պաղչէ-Գաբու	Մեծ-Շուկայ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Զէնիթ ժամացոյցներու գործարանն արդէն 40 տարիէ ի վեր համբաւանօք է Թուրքիոյ մէջ իր Սարգիսօֆ ժամացոյցներով, որոնցմէ, իրենց առաջնակարգ յատկութեանց շնորհիւ, մօտաւորապէս 1 միլիոն ծախուած են ցարդ Թուրքիոյ ամէն կողմերը, ժամանակաչափութեան [illegible] մէջ, առանց երբեք ամենափոքր գանգատի մը տեղի տալու։

50—28

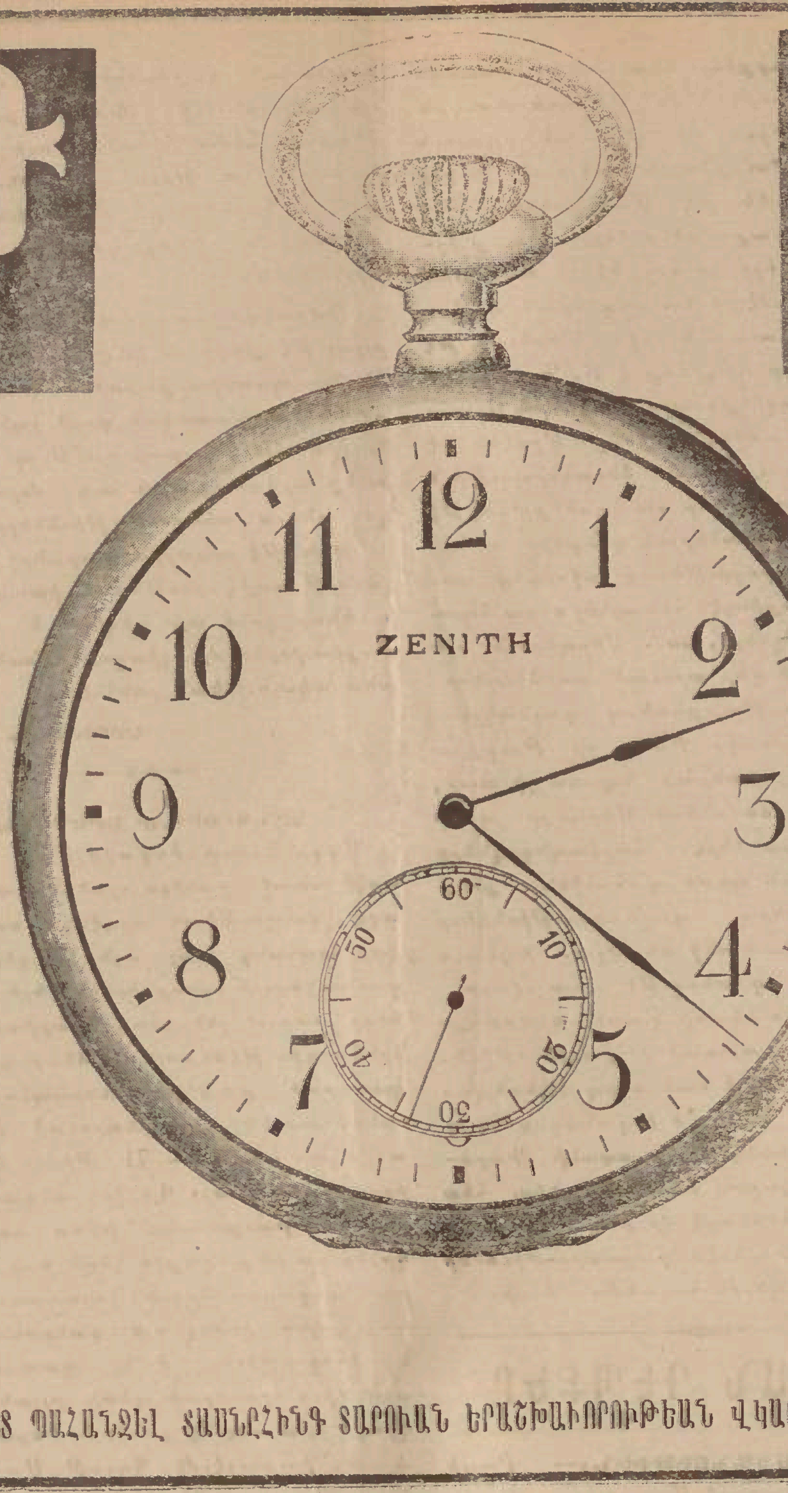

زنیت

ՔԱՂՈՒԱԾ
ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՈՐՈՇՄՆԱԳՐԷՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆԱՀԱՆԳԻՆ

Նկատողութեան առնելով 1905 Մայիս 23ի կանոնագիրը, որ կը վերաբերի նահանգային աստղագիտական դիտարանին մէջ քրոնոմէթրներու և պանտիւլներու քննութեան, ինչպէս նաեւ տարեկան մրցման մէջ լաւագոյն հանդիսացող քրոնոմէթրներու և պանտիւլներու յատկացուած մրցանակներու բաշխման.

Նկատողութեան առնելով նաեւ նահանգային դիտարանի տնօրէնին տեղեկագիրը, որու կցուած են 1908 տարւոյ մէջ քննութեան ենթարկուած քրոնոմէթրներու գնացքին ցուցակները և վիճակացոյցները։

Լսելով նաեւ ճարտարարուեստի և երկրագործութեան բաժնի տնօրէնին բացատրութիւնները,

ԿԸ ՎՃՌԷ

Կանոնագրին սահմանած մրցանակները սա կերպով բաշխել 1908ի շրջանին համար.

Ա. Գործարանատէրերու յատկացուած մրցանակներ գրպանի եւ նաւու լաւագոյն վեց քրոնոմէթրներու համար սերիի մրցանակ։

Ա. ԿԱՐԳ	Թիւ դասակարգութեան
Առ Գ. Գ. Ժ. Ֆավըր-Ժագօ և Ընկ. Գործարան Զէնիթ ժամացոյցներու, ի Լօքլ	22,8
Բ. Պիւհրէ, ի Լօքլ	22,5
Բ. Տիթիշայմ, Շօ տը Ֆօն	22,1
Բ. Տ. Նարտէն, ի Լօքլ	19,2
Գործարան Լօնժին, ի Սէնթ-Իմիէ	14,2

Ի դիմաց Պետական Խորհրդոյ
Դիւանադպիր՝ ԲԷՐՐԷՆ Նախագահ ՏՈՔԹ. ԲԷԹԹԱՎԷԼ

ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԶԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ ՀԵՏ ՊԱՀԱՆՋԵԼ ՏԱՍՆԱՀԻՆԳ ՏԱՐՈՒԱՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ՝ ԸՍՏ ՕՐԻՆԻ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԱԾ ՎԱՃԱՌՈՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՀԻՒՍՆԸ ԻՆԹԻԽԱՊ ՄԱՂԱԶԱՍԸ ՔԵԱՆԻ ԻԲԷՔՃԻ

Մեր առեւտրական գործառնութիւնները ընդարձակելու եւ մեր յարգոյ յաճախորդները ամէն կերպով գոհ ձգելու համար, Քամուրճին գլուխը ՀԻՒՍՆԸ ԻՆԹԻԽԱՊ անունով ծանօթ վաճառատունը սա անունը պիտի կրէ այսուհետեւ, մեր եղբայրներուն հետ նոր ընկերութիւն մը կազմած ըլլալով.

ԻԲԷՔՃԻ ԵՂԲԱՐՔ
ՍԵԼԱՆԻԿ ՊՕՆՄԱՐՇԷՍԻ

Այս նոր անունով կոչուած մեր վաճառատուններուն մէջ, երկար տարիներէ վեր ընդունուած սկզբունքի մը համաձայն, նրբաճաշակ, ընտիր եւ ազնիւ ապրանքներ կը ծախուին։ Մեր վաճառատուններուն մէջ, Պոլիս, Քամուրճին գլուխը և Պաղչէգաբու ու Սելանիկ, Սապրի փաշա Ճատտէսի գտնուող մեր մասնաճիւղին մէջ այսուհետեւ, մեր հին դրութեան համաձայն, ճաշակաւոր ապրանքներ պիտի ծախուին խիստ աժան գիներով։

Սակարկութեան դրութիւնը անպատեհ գտնելով և միւս կողմէ փափագելով ամէն յաճախորդի հետ միեւնոյն կերպով վարուիլ, գիները անփոփոխ ըրած ենք. իւր ապրանքի վրայ Թուրքերէն և Ֆրանսերէն լեզուներով նշանակուած են գիները։ Այդ պատճառաւ յարգոյ յաճախորդները կատարեալ վստահութեամբ կրնան առեւտուր ընել մեր վաճառատուններ։

Վաճառատանս մէջ սկիզբէն ի վեր կը գտնուին վերջին նորաձեւութեան համաձայն մետաքսէ կերպասներ, բրդեղէն ընտիր ապրանքներ, ամէն տեսակ պատրաստ զգեստեղէններ, նուրբ բրդեղէններ, կերպասներ, թիւլեր, ասնթէլաներ, ֆէսթօններ, կարնիւթիւրներ, ժապաւէններ և վերջապէս եղանակին համեմատ բերուած ուրիշ շատ մը ապրանքներ։

Ասոնցմէ զատ, Թօհաֆիէի մեր նորահաստատ ճիւղին մէջ կը գտնուին գետնին վրայ դրուելիք ձողաբաց լամբարներ, ջուրի շիշեր, գաւաթներ, մետաքսեայ ընտիր հայելիներ, դգալ և պատառաքաղ, աշտանակներ, թրայլզներ և սեղանի կազմածներ, խիստ նուրբ բաժակներ ու ոսկեճ գաւաթներ, ափսէներ, պայուսակներ, մորթաքեղներ, աթոռներ, կառքեր, կարի կազմածներ, խաղալիքներ, նուէրի յատուկ և Թօհաֆիէի վերաբերեալ ուրիշ շատ մը մանր առարկաներ։

Ճերմակեղէններու ճիւղին մէջ կը ծախուին բուրդէ և ֆիլտիքօս ֆանէլաներ ու գուլպաներ, մետաքսէ և վուշէ թաշկինակներ, հովանոցներ, ներքին ճերմակեղէններ, ձեռնոցներ, վարտիքներ, վերմակներ, ձեռքի պայուսակներ, Թղթապանակներ, ծխատուփեր և ուրիշ առարկաներ. զինուորականներու յատուկ առարկաներ՝ ինչպէս անկողիններ, ձիու թամբեր, մուշտակներ, աշխարհահռչակ Ճայս դիտակներ և ուրիշ շատ մը առարկաներ։ Գաւառներէն եղած խնդրանքին վրայ, նմուշներ կը ղրկուին կարելի եղածին չափ. նոյնպէս ձրի կը ղրկուին զինուորականներու յատուկ առարկաներու քաթալօկները։

Մօտերս գերձակի ճիւղ մըն ալ պիտի բանանք։ —7—

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց ազնուութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատւոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա	1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց, Թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա	1. Սինկէր խան Թիւնէլի առջեւ։ 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս	1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։ 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13
Սկիւտար	Զարշը Պոյը, Թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։ 88

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տարին	108	դր.
» » » վեցամսեայ	60	»
Գաւառներու համար տարին	108	»
» » վեցամսեայ	60	»
Արտասահմանի համ. տարեկան	35	Ֆր.
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. Հասցէի փոփոխման համար 2 դրշ.. բաժնեգիններն անպայման կանխիկ, ծանուցումները ատենին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ ապահով միջոցը [illegible] է։

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

(ԷՄՆԻԷԹ ՍԱՆՏԸՂԸ)
1284 ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Օսմ. կառավարութեան երաշխաւորութեան ներքեւ կը գտնուի եւ երկրագործ. պանքան վարչ բացած է Պոլիս Ճէյալ Օղլու փողոց, իր սեփական շէնքին մէջ

Հետեւեալ պայմաններով դրամ կ'ընդունի եւ փոխատուութիւն կ'ընէ։

Դրամ ընդունելու պայմաններ.—

Մէկ տարի եւ աւելի պայմանաժամով աւանդ ձգուած դրամներու համար տարին հարիւրին հինգ տոկոս։

Վեց ամսուան պայմանաժամով ձգուած դրամներուն համար տարին հարիւրին 4 տոկոս։

Առանց պայմանաժամի, ընթացիկ հաշուով, այսինքն ուզուած ատեն դրամը առնելու պայմանով, տարին հարիւրին 4 տոկոս կը վճարէ։

Առանց պայմանաժամի կ'ընդունուի մէկ քառորդ ոսկիէն սկսեալ մինչեւ 500 ոսկի։

Փոխատուութեան պայմաններ.—

Գոհարեղէններու, ոսկի ու արծաթ առարկաներու և արժեթուղթերու փոխարէն տարեկան հարիւրին ութը տոկոսով դրամ փոխ կուտայ։

Ապահովութեան Սնտուկը տէրութեան շահերուն ծառայող հանրօգուտ հաստատութիւն մըն է և իր գործառնութեանց մէջ ժողովրդեան շահերը կը փնտռէ։ Թէ երկրին և թէ ժողովուրդեան շահերուն նպաստաւոր է Ապահովութեան Սնտուկը նախընտրել քան թէ օտար հաստատութեանց հետ գործ ընել։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

ԱՅՐԵՐ, ԿԻՆԵՐ ՈՒ ՏՂԱՔ

Կ. Պոլսոյ ու գաւառներու մէջ, մեր հիւսելու մեքենաներուն վրայ աշխատելու համար, եթէ կ'ուզեն օրական եւ տնական աշխատութեամբ՝

15 ԷՆ 25 ՂՐՈՒՇ ՇԱՀԻԼ

յայտագիրը ձրի կը ղրկուի։

ՖՐԱՆՔՕ-ՕԹՕՄԱՆ ԸՆԿ.
հիւսելու մեքենաներու տնական ճարտարարուեստի համար
Պաղչէգաբու, Ճէյլալ պէյ խան, Թիւ 33
Օռօզդի-Պագի դիմաց

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՐԻՒՐԻՆ 20—25

ԱԾՈՒԽԻՆ, ՀԱՆՔԱԾՈՒԽԻՆ, ՔՕՔԻՆ, ԱՆԹՐԱՍԻԹԻՆ, ԵՒ ՎԱՌԵԼԻՔՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ՋԱՌԱ
ՍԷՆ-ՊԻԷՐ ԽԱՆ ՂԱԼԱԹԻԱ Կ.ՊՈԼԻՍ

Գործակալներ, բլասիէներ կը փնտռուին քաղաքին, արուարձաններուն և գաւառներուն համար։

ԼԱՕ ՔԱՐ

էնտ ճէնէրալ ինշըրանս քօրբօրէյշըն լիմիթըտ
անգլիական ապահովագրական ընկ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին. 4 Սէն Բօլս Չըրչեարտ Լընտըն

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի		350,000
Պահեստի դրամ	»	»	122,781
Տարեկան հասոյթ	»	»	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ

օսմանեան կայսերական պանքա
Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական ո՛և է ձեռնարկութենէ յառաջ հաստատուելով, բացառիկ դիրքի մէջ է և կրնայ ամէն վտանգ ապահովագրել. հետեւաբար շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու վրայ հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններու զանազան սէնտիքաններու գիներէն ԶԳԱԼԱՊԷՍ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ'ապահովագրէ։ Վնասներու վճարումը տեղի կունենայ ՏԵՂՒՈՅՆ ՎՐԱՅ ամենամեծ առատաձեռնութեամբ և արագութեամբ։

ՃՈՐՃ ՉԻՉԸՆԸԼ ԷՆՏ ՍԸՆՍ ՔՕ. ԼՄԹՏ.
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՔ
ԿԱԼԱԹԱ. ԱՏԱԼԷԹ ԽԱՆ ԹԻՒ 12-16 Կ.ՊՈԼԻՍ

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	190,309,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	639,337,000 »
1909 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	88,218,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վօյվօտա, Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աշըր Էֆէնտի Ճատտէսի, Թիւ 26
Տնօրէն Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 83

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաֆանօսքօբիի, պռօնքօսքօբիի, էօզօֆակօսքօբիի ու ամենէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջ խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս [illegible] նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպիոյ մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և աղեց կոկորդի նշիկները (պատէմճիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Գանճէ դարու, Համիտիյէ ջամիի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէսօրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիրաք ճամբայ, Թագսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին դէմ, Թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէսօրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ իկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 55—25

Cie Russe
Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Ուր. 17 30 Տարտանէլ, Իզմիր, Պիրէօս, Աղեքսանդրիա. ժամը 11ին։
Բշ. 13/26 Օտեսա. ժամը 4ին
» » Սէվաստօփոլ. ժամը 8ին.
Ուր 30 17 Տարտանէլ, Միթիլէն, Իզմիր, Քիօս, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիփօլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօր-Սաիտ և Աղեքս. ժամը երեկոյեան 4ին։
Եշ. 16/29 Օտեսա, ժամը 10ին։
Գշ. 14/27 Ինէպօլի, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, և Պաթում կէս օրէ առաջ ժամը 10ին։
Շբ. 1/18 Վառնա, Օտեսա, Պուրկազ, Նիքոլայեւ ժամը 4ին.
Կիր. Տարտանէլ, Իզմիր, Պիրէօս, Աղեքսանդրիա. ժամը 11ին.

ՉԱՎՈՒՇՕՂԼԻ

Սիկարի Թուղթը

ՏՐԴԱՏ ՄԱՔՍՈՒՏԵԱՆ ԻՒՑ
Թիւ 14

Խարդախիչ մարքայով ծանօթ մեր սիկառի Թուղթին շատ մը կեղծերը հրապարակ հանուած են։ Ասոնց դէմ դատ բացուած է մեր կողմէ։ Ուստի մեր յաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտ մաքսատան կից Թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառներ, ծխավաճառներ, աւելի շատ ընելու համար, ուրիշ Թղթեր կը դնեն մեր ընտիր Թուղթերուն տեղ։ Ծխողները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր սիկառի Թուղթին կողքին վրայ և մէջը գտնուած խարտխանիշին և իւրաքանչիւր Թերթիկներուն վրայ տպուած չոր դրոշմին ու 14 Թիւին, նոյնպէս ուշադրութիւն դարձնելու է մեր Թուղթին ազնուութեան։

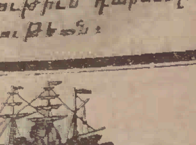

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Աւստրօ-Ամերիկեան

(Cie. de navigation Austro-Americana
ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պատուակ ունին։ Սնունդը խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխում և լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր։ Բժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան,

Ղալաթիա, Շարապ իսկէլէսի փողոց՝ Լոյտ Օթրիշիէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց և Արապեան խանին վերեւ Թիւ 24։

Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՕՐ ՔՈՒՐՄԻՋԻ